

TÜRKİYE
DIYANET
VAKFI

HAZİRAN-TEMMUZ 1999 - SAYI : 63

haber bülteni

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne
muhteşem cami

Ateizm Problemi

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

HABER BÜLTENİ
HAZİRAN - TEMMUZ '99
SAYI : 63

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
Mehmet KERVANCI
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü

Süreyya BALKIŞ
Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü

Yusuf ERDOĞDU
Basın - Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdürü

Yayına Hazırlayan

Mehmet Şükrü EROĞLU
Yüksel SEZGİN

Grafik & Tasarım

Hasan ÇALIŞKAN

Dağıtım Sorumlusu

Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - Ankara
Tel: (0312) 417 12 35 • Fax : 417 12 45

Baskı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİC. İŞL.
BAYINDIR SOKAK NO: 55 • KIZILAY / ANKARA
TEL : (0312) 425 27 75 • Fax : 417 00 09

Renk Ayrımı

Çağdaş - 230 65 59 - Ankara

İÇİNDEKİLER

Başyazı	1
Türkiye Diyanet Vakfı'ndan KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'ne Muhteşem Cami	2
KEÇİÖREN MÜFTÜLÜK SİTESİ hizmete açıldı	6
İL MÜFTÜLERİ SEMİNERİ ANKARA'DA YAPILDI	10
Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'ndan SERGI ve KERMES	12
Türkiye'de Kamu Yayıncılığının Serüveni – Tarihsel bir perspektif – Mehmet Kervancı	14
Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'ndan KONFERANS "ATEİZM PROBLEMİ"	16
AZERBAYCAN'LI ÖĞRENCİLERİN VEDA ZİYARETİ	20
ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER - Hz. Ebû Bekir	23
DİNİ YAYINLAR FUARI DEĞERLENDİRME TOPLANTISI İSTANBUL'DA YAPILDI	26
AMERİKALI PROFESÖRLER Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarını Ziyaret Etti	28
ÇEVRE	30
KAZAKİSTAN İNCELEMELERİ	33
MAKALE "Bir Ulu Türk emiri AHİ EMİR AHMED Kimdir?" Merih BARAN	34
ANA YURTTAN ATA YURDA DÖNÜŞ	36
ATAMA - Recep YILDIRIM, Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdür Yardımcılığına Atandı	38
ŞUBE FAALİYETLERİ	39
DERKENAR Bir Mücadele Adamı Portresi : PEYAMI SAFA Mehmet ERDOĞAN	40

Başyazı

Bir eğitim-öğretim yılı daha sona erdi ve çocuklarımız tatile başladılar. Çocukların tatile girmesiyle de velilerin yükü bir kat daha arttı. Yıl içinde çocuklarının eğitim-öğretimini öğretmen ve okuluyla müşterek yürüten aile, yaz boyunca onların eğitimini yalnız kendisi üstlenecek.

Bildiğiniz gibi eğitim, belli bir zamanla sınırlı olmayıp, beşikten mezara kadar devam eden bir süreçtir. Dolayısıyla yaz tatili de boşa geçirilecek bir zaman olmayıp, çocuklarımızın her yönüyle gelişmesini ve dinlenmesini sağlayabilecek bir imkandır.

Şu artık kesinlikle bilinmektedir ki; gereğinden fazla yatmak, uyumak, boşa zaman geçirmek insanı dinlendirmemektedir. Meşgaleleri değiştirmek, çocuğa uygun etkinlikler sağlamak sportif ve sosyal faaliyetlerde bulunmak en güzel dinlenme şeklidir.

Bu sebeple yaz aylarında çocuklarımızı sosyal, sportif ve kültürel etkinliklere yönlendirmek, onları fiziken, ruhen ve zihnen daha çok dinlendirecek ve bir çok şeyin cahili olmaktan kurtaracaktır.

O halde ne yapmak lazımdır? Bunun cevabı kanaatimce içinde bulunduğumuz ortamı en marjinal şekilde değerlendirmektir. Mesela tatile çıktınız ve bir deniz kenarında tatilinizi geçireceksiniz. Yapılması gereken; eğer çocuğunuz yüzmeyi bilmiyorsa ona yüzmeyi öğretmektir. Bu bir eğitimidir ve çocuğa güven veren bir eğitimidir. Çocuğunuz bu şekilde yüzmenin cahili olmaktan kurtulur.

Her şeyin cehli vardır ama sevginin cahili olmak, insana en yakışmayan cehalet türüdür. Tatilde çocuklarımıza tabiatı sevmeyi, kuşları sevmeyi, suyu sevmeyi, güneşi sevmeyi kusaca sevmeyi öğretmeliyiz. Dünyada sevgisiz yaşamak, kupkuru yaşamaktır; sadece doğmak ve ölmektir. Pek çok felaketin temelinde sevgisizlik yatmaktadır. Sevgiyi yakalayan çocuk insani duyguların temelini atmış demektir. İnsanlarla münasebeti artık daha hoşgörülü ve yaratılışına uygun cereyan edecektir.

yine tatilde çocuklarımıza tarihî eserleri gezdirelim. Onların iyi bir tarih şuuruna sahip olmasını temin etmeye çalışalım. Tarih de çocuğun kendisine güven duygusunu sağlayan en önemli unsurlarından birisidir. İnsan atalarının da cahili olmamalıdır. "**Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz**" diye güzel bir sözümüz vardır. 700. yılını kutladığımız Osmanlı'yı tanımak da, günümüze intikal eden eserlerini görmekle mümkün olabilir. Bu eserleri gezen çocuk, atalarımızla duyduğumuz gururun lafla olmadığını görür ve insan

Mehmet Kervancı • Genel Müdür

tabiatı gereği atasına layık olmaya çalışır. Bu gün en çok gösyaşı ve kanın aktığı Balkanlar ve Ortadoğu'da yıllarca insanları barış içinde yaşatmanın lafla olmadığının şuuruna erer.

...

21. yüzyıla gireceğimiz şu günlerde ülkesinin cahili olmak da bir ayrı garabetir. Bu sebeple çocuklarımıza imkanlar ölçüsünde ülkemizi gezdirmek ve uğruna binlerce şehit verdiğimiz Akif'in:

**Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.**

diye niyazda bulunduğu ülkemizi tanıtmalı ve sevdirmeliyiz. Gezip, görme imkanımız yoksa en azından ülkemizi tanıtan kitap ve broşürlerle bilgilendirmeliyiz.

...

bir başka garabet de, insanlarımızın az da olsa bir kısmının; inandığı, hayatını onunla anlamlandıracağı dininin cahili olmasıdır. Hem bir dine inanmak, hem de o dine yabancı olmak gerçekten garip bir durumdur. Bu garip duruma düşmemek için çocuklarımızın bu tatilde dinini öğrenmelerini temin etmek de önemle üzerinde durulması gereken bir hususdur.

Yine çocuklarımıza bu tatil vesilesiyle tanıtılabileceğimiz bir duygu da; karşılıksız yardım etme ve güçsüze yardım etme duygusudur. Bunun için de Türk kültürünün temel müesseselerinden biri olan vakıflarımızı tanıtmaktır. Hakikaten tarihte ve günümüzde vakıflar; insanları sevgi, sosyal dayanışma ve yardımlaşma ağlarıyla birbirlerine bağlayarak toplumları bütünleştiren bir kurumdur. Bu kurumları tanıma imkanı bulan çocuklarımız da özveriye öğrenecek ve bencillikten kurtulacaktır.

...

kısaca şu söylenebilir: Her konuda ihmal insanı sıkıntıya düşürür ve mutsuz eder; çocuğu ihmal ise hem bugünümüzü hem de yarınlarımızı sıkıntıya sokar. Mutsuz olmamak için çocuklarımıza sahip çıkalım ve onları insanı insan yapan değerlerle donatmaya çalışalım. İyi yetiştirilmiş bir çocuğun ailesi, çevresi ve milleti için mutluluk kaynağı olduğunu unutmayalım.

Yarınlarımızı emanet edeceğimiz çocuklarımızın, dolayısıyla hepimizin mutlu olması en büyük dileğimdir.

Saygılarımla,

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NİN MUHTEŞEM CAMİ

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından K.K.T.C.'nin Girne şehrine yaptırılan Nurettin Ersin Paşa Camii düzenlenen muhteşem bir törenle ibadete açıldı.

Törene K.K.T.C. Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, Cumhuriyet Meclisi Başkanı Ertuğrul Hasipoğlu, Başbakan Derviş Eroğlu, Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Kıbrıs Barış Harekatı Komutanı Nurettin Ersin, Lefkoşe Büyükelçisi Ertuğrul Apakan, Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti üyeleri, milletvekilleri ve çok kalabalık bir topluluk katıldı.

Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nın okunmasıyla başlayan törende Kocatepe Camii İmam-Hatibi Kadir Temel tarafından Kur'an-ı Kerim okundu.

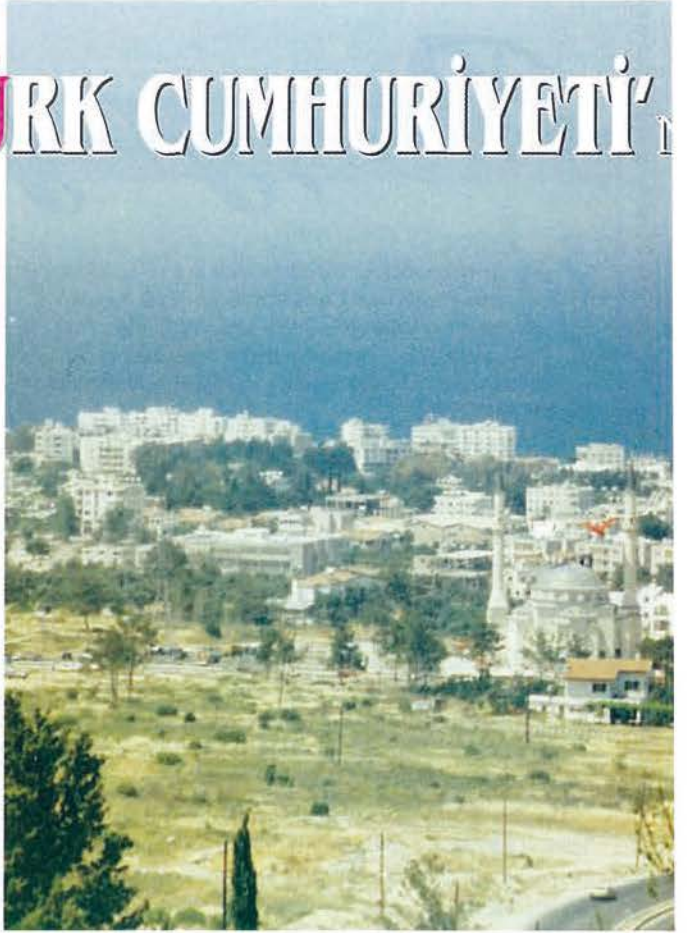
Tören münasebetiyle K.K.T.C. Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş, K.K.T.C. Başbakanı Derviş Eroğlu, T.C. Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı Kolordu Komutanı Nurettin Ersin ile K.K.T.C.Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesi Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Tokay birer konuşma yaptılar.

Büyük bir duygu atmosferi içerisinde yapılan bu konuşmaları aşağıda sunuyoruz.

Rauf Raif Denktaş

K.K.T.C. Cumhurbaşkanı

Bugün heyecan yüklüyüz; çünkü bir hayal gerçekleşti. İnsan hayal ettiği müddetçe yaşarmış. Biz yıllarca Toros Dağları'na bakarak Türk askerinin geleceği

günü hayal ettik. O hayal ile ayakta durduk. Mücadeleyi bu hayalin gerçek olacağı inancıyla yürüttük ve gün geldi 20 Temmuzun o çok sıcak gününde Ersin Paşamıza kavuştuk. O'nun komutasındaki Türkün tarihini altın harflerle yazan mehmetçiğe, Türk askerine ve onun kanı-canı sayesinde, mü-

cahitlerimizin katkısıyla zafere, kurtluşa, hürriyete kavuştuk. Geriye baktığımızda, Rum tarafının, Türkü adadan yok etmek için başlattığı korkunç mücadelede, öğretmenleri, din adamlarını, genç liderleri ve camileri hedef aldığını görürüz.

Bu ülkede Rumlar 107 camiyi kökünden yok etmişlerdir. Bunu ne dünya bilmekte, ne de bilmek istemektedir. İşte o Temmuz sabahı Ersin Paşamızı kucaklarken **ezan seslerinin bir daha bu Türk yurdundan eksilmeyeceği inancı içerisindeydik. Ateş içerisindeki o tarlalarda geleceğin imanı ateşlenmekteydi.**

Bu iman 70 bin Türk şehidinin kanıyla sulanmış olan bu topraklarda bir daha Yunan süngüsünü görmemek, Rumun topuğu altında yaşamamak, 400 yıl ayakta tuttuğumuz Türk kültürünü, Türk Bayrağı'nı ayaklar altına aldırma imanıydı. Ama bir hayalimiz vardı; mührümüzü bu güzel adanın her yerine vurmak hayaliydi bu. Yıkılan, yakılan camilerimizin yerine yenisini ve daha güzelini yapmak hayali idi. Ezan seslerinin her yerde, günde 5 defa duyulabileceği bir durum yaratmaktı. Ve bu güzel adayı gezmeye gelen herkesin, gittiği her yerde Türklüğün ve İslamın varlığına şahit olup, Rumların propagandasına inanmaması davası idi. Bu hayalimi açıkladığımda Sayın Büyükelçim, Sayın Diyanet İşleri Başkanı heyecanla bana katıldılar ve bu heyecan protokollere işlendi. Türkiye elini uzattı, Diyanet İşleri bu işe baş koydu ve Türkiye Diyanet Vakfı gereken pa-

rayı vermek suretiyle bu güzel eseri meydana getirdi. Ne kadar teşekkür etsek azdır!

Değerli Nurettin Paşam, size ve mehmetçiğe, şehitlerimize ve gazilerimize şükran borcumuzu ödeyemeyiz. Ama bu tür eserlerle şehitlerimizin ruhunu şâdettirmek, sizi ebediyete mâlettirmek, gazilerimizi onurlandırmak mümkündür. Bunu yapmak arzumuzdu, hayalimizdi, isteğimizdi, rüyamızdı. Bunların gerçekleşmesinde -tekrar ediyorum- Sayın Büyükelçimizin, Diyanet İşleri Reisinin ve Vakıflarının harekete geçmiş olmaları, bu hayali, bu rüyayı gerçekleştirdi. Bir kez daha kendilerine teşekkürlerimi, şükranlarımı sunuyorum.

Anavatan yanımızdandır. Anavatan bizimledir. Anavatan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kurmuş olan Türk halkını yalnız bırakmayacaktır. **Anavatan dünyaya seslenmiştir; 'Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanıdım, ona dokunan bana dokunur'** demiştir. Anavatan yanımızdandır. Nurettin Paşa kalbimizde yaşayacaktır. O'nun şahsında biz, şehitlerimizi ve gazilerimizi onurlandırıyoruz. O'nun adını verdiğimiz bu cami de, bu onurlandırmayı ebediyete mâl edecektir. Nasıl ki, Lala Mustafa Paşa camileri, Cafer Paşa camileri, Piyale Paşaların ismi ve namı 1571'in şehitlerini ve mücadelesini onurlandırmaktadır.

Biz geleceğe sizin adınızı, ağabeylerinin, babalarının, dedelerinin vermiş olduğu hürriyet mücadelesini âbideleştirmek istedik. Bu mütevazı fakat şahane cami bu âbidelerden sadece bir tanesidir. Gönlümüz, hayalimiz ve rüyamız bu tür camilerin belirli yerlerde yükselmesi ve ezan seslerinin ilânihaye bu güzel yurttan eksilmemesidir. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Derviş Eroğlu

K.K.T.C. Başbakanı

Kıbrıs adasının hemen her bölgesinde Türklüğü taşıyan ve tarihi değerleri yanı sıra, büyük bir ekonomik servet olan vakıf mallarına bu hayırlı Cuma gününde görkemli bir eser kazandırılmaktadır. Anavatanımızın mümtaz

temsilcileriyle birlikte sevinçle ve gururla açılışını yapacağımız Nurettin Ersin Paşa Camii Müslümanlığın simgesi ezan sesini bu semalarda daha gür olarak taşıyacaktır.

Türkiye Diyanet Vakfı ve K.K.T.C. Vakıflar İdaresi'nin anlamlı işbirliği ve gönül birliğinin bir göstergesi olan bu cami ile Kıbrıs'ta var olan Türklük ve Müslümanlık mührü bir kez daha tarihteki yerini alacaktır.

Bizlere bu gurur ve onuru tatdıran Türkiye Cumhuriyeti Diyanet Vakfı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vakıflar İdaresi'ne teşekkür eder, atılan bu güzel adımların devamını dilerim.

Akdeniz'e karşı yükselen camiye K.K.T.C.'nin coğrafi sınırlarını belirleyen ve bizi özgürlüğe kavuşturan 1974 Mutlu Barış Harekatı Kolordu Komutanı Sayın Nurettin Ersin Paşa'nın isminin verilmesiyle de bu görkemli eser tarihî bir boyut kazanmaktadır.

Bu açılış, Anavatanla her konuda işbirliğinin sürdürülmesi ve özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kalıcılığında endişesi olanlara da önemli mesajlar vermektedir. Anavatanımızın ülkemize her alanda yapmakta olduğu destekle ve K.K.T.C. halkının inançlı davranışlarıyla devletimiz yaşayacaktır, yaşatılacaktır, minarelerimizden ezan sesleri eksik olmayacaktır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti yetkilileriyle yapmış olduğumuz görüşmeler, protokoller ve anlaşmalar-

la hedeflenenlerin icraata dönüşmesi Kıbrıs Türk halkına güven ve huzur vermektedir. Ülkelerimiz arasında var olan her alandaki işbirliği bu eserlerle kalıcı olmaktadır.

Bu duygu ve düşüncelerle, adadaki varlığımızın teminatı Anavatanımıza olan şükranlarımızı yinelerken Nurettin Ersin Paşa Camii'nin ülkemize ve müslüman kardeşlerimize hayırlı olması dileğiyle emeği geçen ve katkısı olan herkese bir kez daha teşekkür eder, saygılar sunarım.

Mehmet Nuri Yılmaz

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye

Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Sayın Cumhurbaşkanım, değerli konuklar. Biraz sonra açılışını yapacağımız Nurettin Ersin Paşa Camii'nin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyor, mümtaz topluluğunuzu en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Bu muhteşem cami Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde meydana gelmiştir. Kendilerine huzurlarınızda şükranlarımı arz ediyorum. Camiye Kıbrıs Barış Kuvvetleri Komutanı değerli komutanımız Nurettin Ersin Paşa'nın isminin verilmesi bir kadîrînasıktır, güzel bir örnektir. Bu cami devam ettiği müddetçe değerli paşamızın ismi anılacaktır. Kendilerine Cenab-ı Hak'tan sağlık ve afiyet diliyorum.

Camiler dinimizde önemli bir yer tutmaktadır. Her dinin bir mabedi vardır. Bizim ibadethanelerimiz de mescitlerimizdir, camilerimizdir; onun alternatifi yoktur. Camiler Cenab-ı Hak'ka topluca ibadet yapılan yerlerdir. İslam medeniyet tarihini tetkik edenler bilirler ki, medeniyet camiden dünyaya yayılmıştır. Hz. Peygamberimiz Mekke'den Medine'ye hicret ettiklerinde bir mütevazı cami inşa ettiler. Başka bir müessese yoktur. İslâmın nurlu hakikatleri bu camiden dünyaya yayıldı. Fizik ötesi hadiselerden ibadetlere kadar, insan temel hak ve hürriyetlerinden beşerî ilişkilere kadar her şey, bu camiden, Peygamberimizin inşa ettiği camiden dünyaya yayılmış oldu. Bugün de camilerimiz büyük ölçüde bu fonksiyonlarını yerine getirmektedirler. İbadetlerin, iman ve ahlâkın önemini anlattığı bu

camilerde vatan sevgisinden bahsedilir. Şehitlik ve gaziliğin mertebeleri, yüce dereceleri anlatılır. Nitekim Milli Mücadelede yapılan camilerdeki vaazlar halk üzerinde çok büyük etki yapmıştır. Temizlik; hem maddî temizlik, hem manevî temizlik yine camilerimizde insanlarımızla anlatılmaktadır. Güzel huylu olmak, insanlarla iyi geçinmek, muşeret adabı hep vaizlerimiz, hatiplerimiz tarafından cemaatimize telkin edilmektedir. **Camiler bir nevi halk üniversiteleri demektir, yaygın eğitim demektir.**

Camilerin bu önemini Atatürk irad buyurdıkları Balıkesir hutbesinde ne güzel ifade ederler. "**Camiler kutsal mekanlardır. Burada Yüce Mevlaya el açılır, dua edilir, niyaz edilir. Ama camilerin fonksiyonu sadece bundan ibaret değildir. Camiler birbirimizin yüzüne bakmak için yapılmıştır; meşveret için, danışma için yapılmıştır. Millet için, insanlık için hayırlı olan şeylerin müzakere edilmesi için yapılmıştır.**" demek suretiyle camilerin önemini ve ehemmiyetini ifade etmektedir Nutuk'da.

Camileri bu yüce amacından uzaklaştırmayalım. Camiler huzur yerleridir, sükun yerleridir. Camiler sevgi tohumlarının ekildiği kutsal mekanlardır. Uzlaşma, kaynaşma, sevgi, saygı ve kardeşliğin telkin edildiği mekanlardır. Camiler bu özelliğini korumalıdır ve buna millet olarak hepimiz itina göstermeliyiz.

Türk milleti cami yapma hususunda diğer milletlerin çok üzerindedir. Cami yapma derken; mimarî bakımından, üslup bakımından çok güzel eserler meydana getirmişlerdir. Süleymaniyeler, Selimiyeler birer şaheserdir. Türk mimarisinin ölmez şaheserleridir. Şairin dediği gibi:

Şahadet parmağıdır göğe doğru minare, Her nakışta o mâna, öleceğiz ne çare!

Minarelerine bakınız! şahadet parmağı gibi göklere yükselmektedir. Minarelerden okunan ezanlar ruhlara hayat vermektedir; insanı duygulandırmaktadır. Bir başka âleme alıp götürmektedir. Onun için camileri-miz bizim her şeyimizdir.

Camilerimiz aynı zamanda bir mühürdür. Bir tescildir. İşte Girne'de yapılan bu cami, bu vatanın, Türkoğlu Türkün, Müslümanoğlu Müslümanın vatani olduğunu gösterir belgelerdir, kanıtlardır. Bir mühürdür, bir tescildir, tapu senetleridir.

Ben bu caminin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyor, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Vakıflar İdaresi'ne, Türkiye Diyanet Vakfı'na ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, cemaatinin bol olmasını temenni ediyor, hepimizi en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Nurettin Ersin

1974 Kıbrıs Barış Harekati Kolordu Komutanı

Sayın Cumhurbaşkanım ve ben-den evvel konuşan değerli arkadaşların hakkımda sitayişkar ifadeleri dolayısıyla kendilerine sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Türk Silahlı Kuvvetleri olarak 20 Temmuz 1974'de Kıbrıs Barış Harekati'ni icra etmek ve böylece Kıbrıslı soydaşlarımızın yıllardır çektikleri ızdıraba son vermek için adaya geldik. Hamdolsun başardık ve zafer kazandık. Askerlik hayatımın en önemli ve o derece de onurlu olan bu görevi başarıyla tamamladık. Bugün de Kıbrıslı soydaşlarımız için inşa edilen camiyi açıyoruz. Büyük bir kadirşinaslık örneği olarak camiye adının verilmiş olmasından çok mutluyum, onur duyuyorum. Sayın Cumhurbaşkanım Denktaş'a, sevgili Kıbrıslı soydaşlarımıza bu sonsuz ifadeleri söylerken gösterdikleri kadirşinaslık için ayrıca teşekkürlerimi sunuyorum. Sağolsunlar!

İnşa edilmiş olan bu caminin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum. Bu güzel eserin meydana getirilmesinde katkıları olan Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı, Diyanet Vakfı ve Kıbrıs Diyanet İdaresi'ne de ayrıca teşekkür ediyor ve kut-

luyorum. Bu vesileyle de Kıbrıs Barış Harekati'na katılan gaziler ve şehitlerimizi şükranla anıyor, şehitlerimize rahmetler diliyorum. Saygılar sunuyorum.

Mustafa Tokay

K.K.T.C. Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesi Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiye Diyanet Vakfı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vakıflar İdaresi işbirliği çerçevesinde Girne şehrine, dolayısıyla ülkemize kazandırılan Nurettin Ersin Paşa Camii açılışına hoş geldiniz. Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında devam eden ve ebediyen devam edecek olan güzel ilişkilerin ve kopmaz bağların eserlerinden biri de bugün açılışını yapacağımız bu görkemli camidir.

Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesiyle Türkiye Diyanet Vakfı arasında 12 Haziran 1995 tarihinde işbirliği ve yardım protokolü imzalanmıştır. Bu işbirliği ve yardım protokolünün amaçlarından biri de tarafların işbirliğiyle Girne Şehri'nin de ihtiyacı olan bir caminin inşası idi. Bu amaç doğrultusunda 16 Kasım 1996 tarihinde bu caminin temeli atılmıştır.

1974 mutlu barış hareketinin değerli komutanı Nurettin Ersin Paşa'nın adını taşıyacak olan bu cami ülkemizin ilk çinili cami olma özelliğine sahiptir. Aynı zamanda Nahçıvan'daki bir caminin ikizi olma özelliğine de sahiptir.

Tören konuşmalarını müteakip yapılan duanın ardından cami ibadete açıldı.

Mustafa Tokay

K.K.T.C. Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesi Yönetim Kurulu Başkanı

Nurettin Ersin Paşa Camii'nin Özellikleri

Kıbrıs Vakıflar İdaresi'nce tahsis edilen ve inşaatının tüm masrafları Türkiye Diyanet Vakfı'na karşılanıp Türkiye Diyanet Vakfı'nın işti-raklerinden Gintaş A.Ş.'ye yaptırılan Nurettin Ersin Paşa Camii, Kıbrıs'ın tarihî kültürünü ve bir vatan toprağı oluşunun mirasını sembolize etmek amacıyla 16 Kasım 1996 tarihinde temeli atılmış, 14 Mayıs 1999 tarihinde yapılan açılış merasimiyle Kıbrıs'lı kardeşlerimizin hizmetlerine sunulmuştur.

Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın himayelerinde yapılan bu cami, 16. yüzyıl Osmanlı mimari tarzı özelliklerini taşımaktadır. Yaklaşık 400 m2 taban alanı olup bir ana kubbe, dört yarım kubbe, altı küçük kubbeden; son cemaat mahalli ise iki küçük kubbe ile bir tonoz tek-neden ibarettir.

Cami çift minareli olup minareler yerden 38 m. yüksekliktedir. Masif taştan dışa kavallı olarak yapılmıştır. Caminin dış cephe ve minare taşları Bayburt'tan getirilmiş ve şantiye mahallinde işlenerek montajı yapılmıştır.

Caminin içi mahfel katına kadar Kütahya çini-si ile kaplanmıştır. Kuşak yazıları ve pencere üstü kemer tezyinatları ise el işi olarak yaptırılmıştır. Mahfel kat üstündeki müzeyyen pence-reler alçı vitray olarak yapılmıştır.

Kubbe süslemeleri kalem işidir. Ana kubbe-deki İhlas Suresi altın varak ile yazılmıştır.

Mihrap ve taç kapı mermerleri Türkiye'de yaptırılmış, yerine montajından sonra altın varakla süslenmiştir.

Tüm Ahşap doğrama işleri, kapı, minber ve kürsü imalatları müteahhit firma Gintaş A.Ş.'nin atölyelerinde özel olarak künde-kârı ve oyma ahşap manatlarına sadık kalınarak yapılmıştır.

Cami 750 kişilik cemaat kapasitesine sahiptir. Cami ana kubbesi, yerden 17 m. yükseklik-te olup tüm kubbeler kurşunla kaplanmıştır.

T.C. Kıbrıs Büyükelçiliği'nin önemli katkılarıyla yapılan çevre düzenlemesi içinde yeşil alanlar ve tören alanı teşkil edilmiştir.

Caminin altında yaklaşık 450 m2'lik çok amaçlı salon olarak da kullanılabilecek bir Kültür Merkezi tesis edilmiştir.

Cami avlusunda sekizgen platformla oturtulmuş, çatısı ahşap ve kurşun olan mermerden yapılmış bir şadırvan bulunmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından yaptırılan bu cami Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne bir hediyesidir.

KEÇİÖREN MÜFTÜLÜK SİTESİ

hizmete açıldı

Tören münasebetiyle bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz müftülük sitesinin hizmete açılmasından dolayı duyduğu mutluluğu dile getirdi.

Mehmet Nuri Yılmaz

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Konuşmasına müftülük sitesinin birbuçuk sene gibi kısa bir sürede bitirilerek hizmete açılmasından duyduğu memnuniyeti belirterek başlayan Mehmet Nuri Yılmaz, bunun, Keçiören Müftüsü, Keçiören Kaymakamı ile Keçiören Belediye Başkanı'nın gayretleri ve himmetleri neticesinde olduğunu söyledi.

Bu tür eserlerin halkımızın isteği ve desteği ile vücut bulduğuna, halkımızın ruhunda ezelden beri hamiyetperverlik ve hayırseverlik duygularının var olduğuna işaret eden

Mülkiyeti Türkiye Diyanet Vakfı'na ait Keçiören Müftülük Sitesi düzenlenen bir törenle hizmete açıldı.

Müftülük siteleri için örnek teşkil edecek olan site'nin açılış törenine Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı **Mehmet Nuri Yılmaz**, Ankara Vali Vekili **Tamer Ersoy**, Keçiören Kaymakamı **Erdoğan Gürbüz**, Keçiören Belediye Başkanı **Turgut Altınok**, Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı **Kemal Güran**, Vakfımız Genel Müdürü **Mehmet Kervancı**, daire amirleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Türkiye'de Dinini Öğrenmek İsteyen İnsan Serbestçe Öğrenebilir

Mehmet Nuri Yılmaz "Halkımız hamiyetperverdir, vefâkârdır, hayırseverdir. Bu necip milletimizin ruhunda ezelden beri mevcut olan bir haslettir. Bu hasletin sonsuza dek devam etmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. Allah milletimize, devletimize zeval vermesin. Bu milletin kadirşinashğı, dinî müesseselere olan sevgisi bu tür

eserlerin meydana gelmesinde en büyük âmil olmaktadır." dedi.

Geçmiş yıllarda müftülük hizmetlerinin elverişsiz ortamlarda gerçekleştirildiğini, müftülük hizmetlerinin halkımıza güzel mekanlarda verilmesinin şart olduğunu ve müftülük makamı hakkında kısa bilgi veren Mehmet Nuri Yılmaz, "Fetva

ren Mehmet Nuri Yılmaz, "Fetva makamının böyle güzel ihtişamlı binalarda hizmet vermesi gereklidir. Bundan yıllar önce cami avlularında güneş almayan medreselerde, müftülüklerimiz hizmet veriyorlardı. O sağlıklı binalardan kısa süre içerisinde böyle güzel binalara kavuşuldu. Tabii bu halkımızın sayesinde olmuştur. Müftülüklerimizin hizmet ve gayretleriyle olmuştur. Artık rahatça halkımız müftülerini ziyaret etmekte ve onlardan gerekli dinî bilgileri almaktadır. Bizim tarihimizde müftülüğün çok önemli bir yeri vardır. Zaten din dendiği zaman akla danışma, fetva gelir. Başmüftü Hz. Peygamberimiz'dir. Sahabenin içerisinde liyakatli, ehliyetli ve çok mümtaz müftüler yetişmiştir. Hz. Ömer'in fetvaları meşhurdur. Yine Hz. Ali'nin verdiği fetvalar kitap haline getirilmiş ve ilim adamlarımız ile halkımızın istifadesine sunulmuştur. Müftü fetva veren demektir, yani görüş bildiren demektir. Bu bizim tarihimizde mevcuttur. Daha doğrusu İslâm dininde mevcut bir müessesedir. Bu müessese Cumhuriyet döneminde de büyük önem kazanmıştır. Valinin ve kaymakamın yanında müftü yer almıştır. Yani din ve devlet el ele vermiştir." dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilatı içerisinde önemli hizmetler sunan müftülük müesseseleri yurt sathında halkımıza dini bilgiler vererek, aydınlatma ve irşad görevlerini layıkıyla yerine getirmektedirler.

Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilatı içerisinde önemli hizmetler sunan müftülük müesseselerinin yurt sathında halkımıza dini bilgiler vere-

rek, aydınlatma ve irşad görevlerini layıkıyla yerine getirdiğine işaret eden Mehmet Nuri Yılmaz, özellikle son zamanlarda medyada yer alan bazı haberlerde bu hizmetlerin karalanması noktasında beyanatların yer aldığını belirterek, bu tür yanlış beyanatların toplumumuzun huzurunu bozacağını, bu sebeple bu tür yanlış beyanatların yapılmaması gerektiğini söyledi.

Türkiye'de özellikle dinî konularda büyük ölçüde cehalet yaşandığını ve bunun sebebinin de insanlarımızın okumayı sevmemelerinden kaynaklandığını belirten Mehmet Nuri Yılmaz okumanın şart olduğunu dile getirerek "Bizim dinimizin ilk sözü oku diye başlıyor. İbadet edin diye başlıyor, oku diye başlıyor. Önce okumak ve öğrenmek gerekiyor. Ancak halkımız çok az okuyucudur. Zannedersem gazeteler bile üç milyon civarında satış yapmaktadır. Yani gazete bile az okunmaktadır. Kitap satışı daha azdır. Bunun için biz bütün müftülüklerimize bir genelge gönderdik. Bundan böyle münasib yerlerde, cami avlularında, müftülük bünyesinde, halka açık kütüphaneler yapılmasını istedik. Halk kütüphanelerimiz var. Bizim açacağımız kütüphaneler dinî eserleri bulunduracaktır. Dinî eser derken muteber ve güvenilir eserler. Camiye gitmek isteyen vatandaşımız belki namazdan önce veya çıkınca kütüphaneye uğrar da bir iki

meseleyi öğrenir. Bunu biz teşvik ediyoruz. Bizim dinimizde okumak bir ibadettir. Kur'an-ı Kerim'in bütün mevzuu başından sonuna kadar ilim ve irfandan ibarettir. Bugünkü ilmi keşifler bunu teyit etmektedir." dedi.

Cehaletle Hiçbir Yere Varılmaz

Peygamber efendimizin yıllarca cehaletle mücadele ettiğini ve ilime çok büyük önem verdiğini ifade eden Mehmet Nuri Yılmaz "Çok okumalıyız. Sevgili Peygamberimiz ilimden bir konu öğrenmek, 60 yıl nafile namaz kılmaktan hayırlıdır buyuruyor. Biz de böyle bir dinin müminleriyiz, böyle bir Peygamberin mensubiyetiyle iftihar eden insanlarız. Şu halde onun sözüne kulak verelim. Okuyalım, çocuklarımızı okumaya da teşvik edelim. Cehaletle hiçbir yere varılmaz. Dinin en büyük düşmanı cehalettir. Hz. Peygamberimiz kendisinin amansız düşmanı olan zatın adına Ebu Cehil demiştir. "Cehaletin Babası" demiştir. Bundan daha aşağılayıcı, kınayıcı bir ifade olamaz. Eğer olsaydı Peygamberimiz ona o ismi layık görürdü." dedi.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Müttevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz konuşmasının sonunda müftülük binasının amacına ulaşması ve hayırlara vesile olması temennisinde bulundu.

Halkımız iyi olan herşeye lâyıktır.

Tamer Ersoy

Ankara Vali Vekili

İmarlaşmanın önemli bir unsur olduğunu ve Türk halkının güzel olan şeylere layık olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Ankara Vali Vekili Tamer Ersoy, "Ulu önderimiz Atatürk'ün müreffeh bir Türkiye için emrettiği imarlaşma, genelde devlet tarafından yapılmaktadır. Ama üçüncü bin yıla girerken halkımızın da bu tür imarlaşmaya,

yapılaşmaya katkıda bulunması çok sevindirici bir olay ve Ulu önderimiz Atatürk'ün emrine uygun bir davranıştır" dedi.

Bütün güzelliklere layık olan Türk halkının, kendilerine hizmet edecek kamu görevlilerinin de güzel mekanlarda hizmet vermelerini arzu ettiklerini ifade eden Ersoy "Halkımız güzelliklere layıktır. Ama kendisine hiz-

met edecek kamu görevlilerinin de çok güzel yerlerde oturup, güzel binalarda hizmet etmeleri gerekiyor. Bunun farkında olan Ankaramızın değerli Keçiören ilçesi halkı, mahalli ve devlet liderlerinin öncülüğünde büyük bir katkıyla bu binayı yapmıştır" dedi.

Tamer Ersoy konuşmasının sonunda Müftülük Sitesinin hayırlı olmasını diledi.

Bu Müftülük Sitesi

Millet, Devlet Kaynaşmasının En Güzel Örneklerinden Biridir

Erdoğan Gürbüz

Keçiören Kaymakamı

Keciören Müftülük Sitesi'nin tamamlanmasında yardımlarını esirgemeyen ve büyük ölçüde destek veren Keçiören Kaymakamı Erdoğan Gürbüz de yaptığı konuşmada, müftülük hizmetlerinin güzel mekanlarda verilmesinden memnuniyet duyduğunu belirterek, "Keçiören Müftülük Sitesi millet, devlet kaynaşmasının en güzel örneklerinden biridir. Bu eser, iki sene zarfında devlet ve milletin işbirliğiyle yapılmış ve Keçiörenli halkımızın hizmetine sunulmuştur. Önemli olan elbetteki bir eseri yapmaktır. Ama

daha önemlisi o eseri korumak ve muhafaza etmektir. Keçiörenliler bu güzel eseri koruyacaklardır. Bu güzel eserin yapımında emeği geçen, başta Belediye Başkanımız olmak üzere Müftümüze ve müftülük personeline minnet ve şükranlarımı sunuyorum." dedi.

Milletleri Millet Yapan Değerleri ve İnançlarıdır.

Turgut Altınok

Keçiören Belediye Başkanı

Keciören'de meydana gelen güzel gelişmelerin, milletimiz ve devletimiz adına sevindirici olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok, müftülük binasının dar ve sınırlı mekanlardan kurtulduğunu ifade ederek "Müftülüğümüz bir camimizin altında küçük bir yerde, 1 milyon

- Sayın hocam Diyanet teşkilatı içerisinde müftülüklerin yeri ve önemi hakkında kısaca bilgi verip, Keçiören Müftülük Sitesi'nin hangi ihtiyaçtan doğduğunu ve bu güzel eserin nasıl meydana geldiğini anlatır mısınız?

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum. İslâm Dini son dindir. İslâm insanları hem dünyada, hem de ahirette mutluluğa erişecek, herkesin özlemi olan; toplumda huzur, kardeşlik ve barışın oluşmasını sağlayacak yegane dindir. Ülkemizde yüce dinimiz İslâmın halkımıza hurafelerden uzak bir şekilde anlatılması, vatandaşlarımızın ibadetlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmesi görevini, yani irşad hizmetlerinin ifasını Diyanet İşleri Başkanlığımız yapmaktadır. Müftülüklerimiz de taşrada bu hizmetleri Diyanet İşleri Başkanlığımız adına yürütmektedir. Bir başka ifadeyle il ve ilçelerde müftülüklerimiz Diyanet İşleri Başkanlığımızın o bölgelerde birer temsilcileridir.

Bu nedenle müftülüklerimizin taşrada sunduğu hizmet çok önemlidir. Müftülüklerimiz hem Başkanlığımız, hem de dinimiz adına büyük sorumluluklar taşımaktadır. Böyle büyük bir sorumlulukla hizmetlerin sığıntı, bodrum katlarında, çalışmaya elverişli olmayan ortamlarda sürdürülebilmesi, herşeyden önce fiziken mümkün olmamaktadır.

Bizler daima halkımızla yüzyüzeyiz. Kısaca müftülüklerimiz, genel manada Diyanet teşkilatımız, dinimizin dışı dönük yüzüdür diyebiliriz. Bizler davranışlarımızla, çalışmalarımızla, bulunduğumuz mekanlarla İslâmı temsil ediyoruz. Küçük, dar, karmaşık, birbirine girmiş çalışma ortamlarında din adına hizmet yürütmek, vatandaşlarımıza bu elverişsiz ortamlarda din adına hizmet vermek bizleri uzun yıllar rahatsız etti. Hep güzel mekanlarda, halkımıza ve dinimize yakışır güzellikte hizmet sunmanın özlemini yaşıyadık. Bugün hamdolsun Cenab-ı Hakkin izniyle böyle bir imkana kavuşmuş bulunuyoruz.

Keçiören Müftülüğümüz 1985 yılında kuruldu. Ankara'nın metropol ilçe müftülükleri bir müddet Ankara İl Müftülüğü ile birlikte aynı çatı altında hizmet verdi. İlçe müftülüklerinin bölgelerinden uzak bir mekanda hizmet vermeleri de bazı sıkıntılar doğuruyordu. Bu sebeple ilçe müftülükleri kendi bölgelerine dağıldı. Ancak uygun mekanların bulunmaması sebebiyle, müf-

tülüklerimiz gecekondulara yerlerde, cami altlarında, bodrum katlarında, buldukları yerlerde hizmete başladılar. Keçiören müftülüğümüz de 1985 yılında Fatih Camii altında hizmete başladı. Burası iki odadan ibaret bir yerdirdi. Düşünebiliyor musunuz? 309 civarında personeli olan 250 camisi bulunan, 54 sınıflı Kur'an kursu olan müftülüğümüz, personel ve din hizmetlerini iki odalı bir mekanda yürütüyordu.

Biz din hizmetlerinin bu dar mekanda uzun yıllar yürütülemeyeceği inancıyla ve halkımıza daha iyi hizmet sunmak amacıyla, bir müftülük sitesi yapılması konusunda çalışmalara başladık. Keçiören Müftülüğü ve Türkiye Diyanet Vakfı adına müşterek hareket ederek Keçiören Belediyemize bu konuyu ilettik. Onların desteği ile müftülük sitesinin arsasını sembolik bir fiyatla Vakfımız adına aldık. Ben burada Keçiören Belediyemize de çok teşekkür ediyorum.

1996 yılında sitemizin temelini attık. Ancak inşaat mevsiminin geçmiş olması sebebiyle inşaatı fiili olarak 1997 yılında başladık. İnşaat başladıktan sonra halkımızın çok büyük ve önemli katkılarıyla inşaatı hiç ara vermeden, grup çalışmasıyla bu inşaatı birbuçuk sene gibi bir zaman zarfında tamamladık.

Hayırsever vatandaşlarımıza buradan tekrar minnetlerimi, şükranlarımı sunuyorum, hepsinin yaptığı yardımların Cenab-ı Hak katında kabul görmesini niyaz ediyorum. Bu vatandaşlarımızın böyle yardım ettiler ki, kimisi inşaatın kapılarını, kimisi pencerelerini yaptırdılar, kimisi boyasını temin etti, kimisi bir işçi gibi çalıştı. İşte biz halkımızın bu gayretleriyle bu inşaatı birbuçuk sene gibi bir zamanda ve çok düşük bir maliyetle bitirdik.

Binamız yaklaşık 2000 m² kullanım alanına sahip olup; binamızda bir mescit, yayınevi, 250 kişilik konferans salonu, kız Kur'an kursu, kütüphane, okuma salonu, arşiv, yemekhane, müftülük hizmet birimleri, vaizlerimiz ve müfettişlerimiz için çalışma odaları ve üç adet lojmanımız bulunmaktadır.

Ben bu müftülük sitesini bir kültür merkezi olarak da görüyorum. Çünkü dini, millî ve kültürel yayınlarımızın satılacağı bir yayınevimiz, halkımıza açık bir kütüphanemiz, her ay en az bir panel, bir konferansın düzenleneceği bir konferans salonumuzla kültür hizmetleri verilecektir.

Yine binamızda, imamlarımızın arzu edilen seviyeye ulaşmaları amacıyla her ay hizmetçi eğitim kursları düzenleyeceğiz. Bu kurslarımızda hitabet, güzel ezan okuma, Kur'an-ı Kerim'i güzel okuma konusunda dersler verilecek ve imamlarımız eğitilecektir.

Ben müftülük sitemizin hayırlı hizmetlere vesile olmasını Cenab-ı Haktan niyaz ediyorum.

nüfuslu Keçiörenimize çok sınırlı ve kısıtlı imkanlarla hizmet vermeye çalışmaktaydı. Fakat yapılan bu müftülük binasıyla beraber, yüce milletimize yakışan hizmetler Keçiören'de en iyi, en güzel şekilde verilmeye çalışılacaktır." dedi.

Milletleri millet yapan özelliklerin başında değerler ve inançların geldiğini vurgulayan Altınok, "Ülkümüz, yüce devletimiz, yüce milletimiz ve bununla beraber yüce milletimizin millî ve manevî değerleridir. Milletleri millet yapan değerleri ve inançları vardır. İnanıyoruz ki bu millet ve devletimizin birleşmesiyle, bütünleşmesiyle bu birlik ve beraberlikle yüce milletimiz daha güzel günlere ve yarınlara gidecektir." dedi.

Turgut Altınok halkımız için güzel hizmetler vermeye çalıştıklarını ve bu konuda bütün kurumları desteklediklerini ifade ederek Keçiören Müftülük Sitesi'nin Keçiörenlilere, Ankaralılara ve yüce milletimize hayırlı olmasını diledi.

Muslihittin Kartal

Keçiören Müftüsü
TDV Şube Yönetim Kurulu
Başkanı

Ankara'da güzel ve müstakil bir binaya kavuşmaktan dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirerek konuşmasına başlayan Keçiören Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Muslihittin Kartal 309 personeli, 250 camisi ve 54 sınıflı resmi Kur'an kursunun bağlı olduğu Keçiören Müftülüğü'nün senelerce bir cami altında din hizmeti sunmaya çalıştığını, bu mekanlarda verilen hizmetlerin de yeterli olmadığı noktasından hareketle bu binayı vücuda getirdiklerini söyledi.

1996 yılında temeli atılan mülkiyeti Türkiye Diyanet Vakfı'na ait müftülük hizmet binasının 1.5 sene gibi kısa bir sürede tamamlandığını belirten Muslihittin Kartal "Müftülük Sitesi; Türkiye Diyanet Vakfı şubesiyle işbirliği yapılarak sıfır bütçeyle işe başlanmış olup, hamiyetli ve hayırsever vatandaşlarımızın yardımlarıyla, ekip çalışması suretiyle, disiplinli, meşai mefhumu gözetmeksizin, olağanüstü bir özveriyle yürütülen çalışmalar, bugün açılışını şerefleştirdiğiniz örnek bina şekliyle noktalanmıştır." dedi.

Tören konuşmalarından sonra Türkiye Diyanet Vakfı'na Keçiören Müftülük Sitesi için maddî ve manevî katkıda bulunanlara bir şükran plaketi verildi.

Keçiören Müftülük Sitesi Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ile Ankara Vali Vekili Tamer Ersoy'un kurdeleyi kesmesiyle hizmete açıldı.

İL MÜFTÜLERİ SEMİNERİ ANKARA'DA YAPILDI

Diyanet İşleri Başkanlığı son günlerde meydana gelen bazı gelişmeleri değerlendirmek, vatandaşlarımıza dini konularda sunulacak hizmetleri geliştirmek ve bu noktada ortaya çıkan problemlere ışık tutmak amacıyla Ankara Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda tüm il müftülerinin katıldığı bir seminer düzenledi.

Seminerin açış konuşmasını yapan Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri **Yılmaz**, İslâm'ın; toplumun düzenini bozacak, birlik ve beraberlik ruhunu zedeleyecek, fitne ve kargaşaya sebep olacak hiçbir tutum ve davranışı tasvip etmediğini, bunun aksine toplumun mutluluğunu hedef alan bir din olduğunu söyledi.

Mehmet Nuri Yılmaz, son günlerde toplumda dini inançlarla ilgili meselelerin gündeme geldiğinde, din-devlet ilişkisi ve devletin dine bakışının tartışma konusu yapılmak istendiğini

değinerik, "Şu bilinmelidir ki, bizim tarihi geleneğimizde dini müesseseler her zaman devlet yapısı içerisinde yer almışlardır. Cumhuriyetimiz kurulurken de aynı model benimsenmiş ve dini, tarihi ve sosyolojik gerçekler göz önünde bulundurularak Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları, devletimizin genel idaresi içinde kalmak üzere Diyanet İşleri Başkanlığı'nı kurmuşlardır. Türkiye'de on asırdan beri cari olan din-devlet ilişkisi modeli; hem dinimizin, hem de toplumumuzun gerçeklerine uygundur. Laikliği; dini devletten ve toplumdan tamamen

tecrit etme anlayışı olarak gören mantığın dışında, bu modelin laikliğe aykırı olduğunu iddia etmek de mümkün değildir. Kimse karşısındakini düşman görmemelidir. Hepimiz kardeşiz ve yukarıda da belirttiğimiz gibi barış ve huzur vadeden bir dine inanıyoruz.

Dini inancı kavga bahanesi olarak görmek için ya cahil, ya da kötü niyetli olmak iktaz eder." dedi.

Tarihin bir ibret için var olduğunu ve tarihten ibret almayan toplulukların geleceğine

güvenle bakamayacaklarına işaret eden Mehmet Nuri Yılmaz "Osmanlı Devletinin son dönemlerinde devlet-din ilişkisinde zaman zaman prob-

İslâm; toplumun düzenini bozacak, birlik ve beraberlik ruhunu zedeleyecek, fitne ve kargaşaya sebep olacak hiçbir tutum ve davranışı tasvip etmediği; gibi bunun aksine toplumun mutluluğunu hedef alan bir dindir.

lemelerin, sürtüşmelerin meydana geldiği bilinmektedir. Devlet-din ilişkilerinde gözlenen bu tür rahatsızlıklar; toplumlarda huzursuzluklara, zaman zaman feci ve kötü olaylara yol açmıştır. Halbuki ne devletin vatandaşlarına, ne de dinin, özellikle İslam'ın müntesiplerine; ferdi anlamda mutluluk, içtimai manada adalet ve huzur sağlamaktan başka amacı vardır. Bu tür rahatsızlıkların sebebi ne devlet, ne de dindir. Bu tür rahatsızlıklar dini mesajları ve devletin önemini doğru kav-

Mehmet Nuri YILMAZ

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye
Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti
Başkanı

ramayan insanların kendi anlayışlarından ortaya çıkmaktadır.” dedi.

İslam dininin kamu düzeninin korunması açısından Müslümanların devlete bağlılık içerisinde olmasını emrettiğini ifade eden Mehmet Nuri Yılmaz “Çoğu İslam alimleri bu konuda devlete ve devlet adamlarına itaati dinin bir gereği olduğu

hususunda birleşmişlerdir.” dedi.

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz sözlerinin sonunda “bugün ülkemizde devlet-din çatışması veya laiklik prensibi ile dinimizin çelişki içerisinde olması söz konusu değildir. Fakat bir takım anlayışlar ve bakış açıları itibarıyla zaman zaman ülkemizde suni tartışmalar yapılmaktadır. İnsanlarımızın hangi sebeple olursa olsun laik-antilaik, gerici-ilerici tartışmalarıyla kamplara bölünmeye çalışılması da kabul edilir bir davranış biçimi değildir. Kimse ferdi görüşlerine dinimizi ve devlet düzenimizi alet etme hakkına sahip olamaz. Binaenaleyh karşılıklı tepkiler ortaya konulurken çoğunluğu Müslüman olan halkımızın inandığı değerleri rencide edici ve kışkırtıcı tutum ve tavırlar terk edilmelidir.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı da yaptığı konuşmada, Türkiye Diyanet Vakfı'nın gerek yurtiçinde ve gerekse yurtdışında gerçekleştirdiği faaliyetleri anlatarak, Türkiye Diyanet Vakfı'nca devlet ve millet menfaati için yapılan hizmetler hakkında bilgi verdi.

1975 yılında kurulan Türkiye Diyanet Vakfı'nın Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin üstün ve fedakarane çalışmaları neticesinde bugünkü seviyeye ulaştığını ve bugün kamuoyu tarafından takdir edilen bir kurum haline geldiğine işaret eden

Mehmet Kervancı “Türkiye Diyanet Vakfı çok kısa sayılacak bir süre zarfında siz değerli meslektaşlarımızın fedakarane çalışmaları neticesinde bugünkü seviyesine gelmiştir. Bugün Vakfımız yurtiçinde gerek sosyal, gerek kültürel, gerek dinî ve gerekse ilmi sahalarda gerçekleştirdiği faaliyetlerle kamuoyunun güvenini kazanmış, yurtdışında icra ettiği faaliyetlerle devletimizin adeta bir eli olmuş, soydaş ve dindaşlarımızın da ima yanında yer almıştır. Bugün özellikle Türk cumhuriyetlerinde Vakfımız tarafından açılan okullar hepimizin göğsünü kabartmaktadır. Bu okullardan mezun olan öğrencilerin bulundukları ülkelerin çeşitli kademelerinde görev almaları birer gurur vesilesi olmuştur. Yine Türk cumhuriyetlerinde Vakfımız tarafından inşa edilen ve minareleri gökyüzüne yükselen camileri vatandaşların doldurduğunu görmek hepimizi mutlu etmektedir” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın hizmetleri hakkında özet bilgi veren Mehmet Kervancı, Vakfımızın Şube Yönetim Kurulu Başkanı da olan il müftülerine başarılı ve fedakarane çalışmalarından dolayı teşekkür ederek, başarılarının devamını diledi.

Seminerde Türkiye Diyanet Vakfı'nın yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirdiği faaliyetleri içeren bir belgesel film de il müftüleri tarafından izlendi.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI KADIN KOLLARI'NDAN SERGİ ve KERMES

Sanat

Altın

Bileziktir

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları; Çankaya Halk Eğitimi Merkezi 7. Akşam Sanat Okulu işbirliği ile kermes ve sergi düzenledi.

Üç gün süreyle açık kalan ve vatandaşlarımızın büyük ilgisine mazhar olan sergi ve kermeste, Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Kültür Evi'nde eğitim gören kursiyerler tarafından yapılan boyama ve nakış işleri ile hanımlarımızın el emeği, göz nuru olarak ni-teleyebileceğimiz çeşitli el işleri sergilendi.

Sergi ve kermesin açılışı, düzenlenen bir törenle yapıldı. Törende Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı bir konuşma yaptı. Kervancı konuşmasında toplumların mutluluğu için kadının önemli bir yere sahip olduğunu ve kadınların toplumların mimarı olduğunu anlattı.

Mehmet KERVANCI

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü

Kadınlar Toplumların Mimarlarıdır

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nın bu tür etkinlikler düzenlemesinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek konuşmasına başlayan Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı, yüce dinimizin kadına büyük önem verdiğini ve Peygamberimizin zaman zaman buna işaret ettiğini belirterek, "Bildiginiz gibi dinimizde Cennet-Cehennem mefhumları vardır. Cennet dinimizin inançlarına göre inanan ve dünyada güzel şeyler yapan, dolayısıyla mutluluğu yakalayan insanların ahiret hayatında birlikte olacakları mekanın adıdır. İşte Hz. Peygamberimiz bir sözlerinde "Cennet annelerin ayağı altındadır" buyurmaktadır. Yani oraya gidebilmek için annenin rızasını kazanmak gerekir ifadesidir; bu hadisleriyle yüce Peygamberimiz yüce dinimizin insan içerisinde, toplum içerisinde kadına ne kadar önem verdiğini ortaya koymaktadır. Yüce Peygamberimiz bu hadislerini, daha dünyada

kadın hakları, buna benzer şeyler bahsedilmeden, hiç kimsenin bu hususu tartışmadığı çağlarda bunu söylemiştir. Yani 1400 küsur sene önce bu değer ortaya konulmasını düşünecek olursak, bu değerlendirmenin anlamı ve değeri daha çok anlaşılmış olacaktır. Bunun içindir ki, bizim dinimiz birinci derecede insana, insan içinde de onun bir unsuru olan kadına böylece önemli bir değer vermektedir." dedi.

Geleceğin toplumu olan çocukların yetişmesinde kadın en önemli unsurdur.

Toplumların mutlu olmasında kadının ayrı bir yeri olduğunu vurgulayan Mehmet Kervancı, kadınların toplumların mimarı olduğunu belirterek, "Kadınlar topluma

rın mimarlarıdır. Ailenin temeli kadındır. Erkekler evde 24 saatin ancak 8 saatini geçirebilirler. Fakat kadın hemen hemen evin fertleriyle, özellikle o evde yetişen çocuklarla 24 saat beraberdir. Geleceğin toplumu olan çocukların yetişmesinde kadın en önemli bir unsurdur. İşte bir toplumun kadınları ne kadar iyi yetişirse, ne kadar kültürlü olursa; toplum bilimi olan sosyolojiyi, ruh bilimi olan psikolojiyi, bunların kurallarını ne kadar iyi bilirse, ne kadar iyi estetik zevklere sahip olursa, yuvasını o ölçüde güzel düzenleyecek, yuvasını o ölçüde mutlu yapacak ve dolayısıyla erkeğinin de bu yetenekleri ve yetiştirmişliği nisbetinde destekçisi olacak, ailenin başarılı olmasını sağlayacaktır. Başarılı olan ailenin başkaları tarafından saygınlığını temin edecektir. Saygın ailelerden yetişen çocuklar o nisbette başarılı olacaktır. İşte bunun içindir ki, dinimiz kadına çok önem vermiştir. Sevgili Peygamberimiz Cennet babaların ayağı altında dememiştir. Tabi ona da saygı duyacağız ama annelerin ayağı altında demmiştir. Çünkü bu saygınlıkta bir annenin yetiştireceği çocuk zaten babasına saygısızlık yapmayacaktır." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı olarak kadınların boş zamanlarını değerli kültür kurumlarında değerlendirerek onları üretici hale getirmek, bilgilerini artırmak, estetik zevklerini geliştirmek ve onlara bazı beceriler kazandırmak maksadıyla Ankara'da bu kültür evini açtıklarını belirten Mehmet Kervancı bu hizmetlerin artarak devam edeceğini vurguladı.

İsraf hususunda millet olarak duyarlı olmadığımızdan yakının Mehmet Kervancı "Biz millet olarak pek çok şeyde israf yapıyoruz. Hele zaman konusunda çok israfımız var. Zamanı yeterince değerlendiremiyoruz. Halbuki parayı israf etmekten de önce zamanın israfı gelir. Çünkü parayla zaman kazanılmaz. Siz yarım saatlik zamanı parayla geri getiremezsiniz, ama zaman içinde parayı kazanırsınız. Bu sebeple insanlar boş zaman geçirmemelidir. Dinlenmesini meş-

guliyetini değiştirerek sağlamalıdır. Zamanımızı faydası olmayan şeylerle geçinceye kadar buraya gelmek, hem burada yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in okumasını sağlamak, hem elişlerinizi geliştirmek ve dolayısıyla birbirlerinize kültür aktarımı bakımından da bu yerler çok önemlidir." dedi.

Mehmet Kervancı konuşmasının sonunda Türkiye Diyanet Vakfı Kültür Evi'nin aynı zamanda bir sevgi kaynağı, bir ilim merkezi olduğunu belirterek "İslâmın birinci derecedeki hedeflerinden biri de ilimdir. Çünkü Allah Yüce Peygamberine inan diye emretmeden "Oku" diye emretmiş. Okumanın arkasından da hemen sevgi gelir. Sevgi olmayan bir ailede huzur olmaz. Sevgi olmayan bir toplumda huzur olmaz. Demek ki aynı zamanda burası hem ilmin, bilimin, hem de sevginin kaynağı olacaktır. İnşallah daha nice buna benzer kültür evlerinin açılması ve hizmete girmesi düşüncesiyle hepimizi bu ilginizden dolayı tebrik ediyorum." dedi.

Ayşe Sucu

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın
Kolları Başkanı
Ankara Müftülüğü Eğitim
Uzmanı

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu da yaptığı konuşmada Kadın Kollarının insanın eğitimine büyük önem verdiğini belirterek, "Kadın Kollarımız insanımızın eğitimine, özellikle de kadın kesimimizin bu konudaki ihtiyaç durumuna büyük önem vermekte ve kadınlarımızın, kızlarımızın gerek dinî, millî ve kültürel alanda, gerekse sosyal alanda eğitilmelerine ve bu konulardaki eksikliklerinin giderilmesine karınca kararınca katkı sağlayarak Müslüman-Türk ailesinin mutluluğuna ortak olmak istemektedir." dedi.

Gerektiği seviyede eğitim alamamış kadınların bulundukları ailelerin de genellikle mutlu olmadıklarını belirten Ayşe Sucu, "Ailesi mutlu olmayan toplumların da mutlu, huzurlu, güçlü bir şekilde kalkınabilmeleri beklenemez. Bu itibarla kadınıma verilen emek milletimizin bütününe verilmiş demektir. Bu konuda yetki ve sorumluluk taşıyan ve hizmet düşüncesiyle çırpınan herkese bir direktif olarak gösterebileceğimiz büyük Atatürk'ün şu sözlerini de gözönünde bulundurmak gerektiğini düşünüyorum. Atatürk diyor ki: 'Yaratıcı kudret, insanları iki cins olarak yaratmıştır. Bunlar birbirlerinin ayrılmaz iki parçasıdır. Şuna kâni olmak lazımdır ki dünya yüzünde gördüğümüz herşey kadının eseri. Bir toplum, cinsinden yalnız birinin çağın gereklerini kazanmasıyla yetinirse, o toplumun yarıdan fazlası zaaf içinde kalır.

Bir millet gelişmek ve medenileşmek istiyorsa, bilhassa bu noktayı esas olarak kabul etmek mecburiyetindedir. Bizim toplumumuzun başarısızlığının sebebi, kadınlarımıza karşı gösterdiğimiz tembellik ve kusurdan kaynaklanmaktadır.' Atatürk'ün bu görüşlerini biz kadın kollarımıza temel olarak alıyoruz." diyerek sözlerini bitirdi.

Tören konuşmalarını müteakip kermes ve serginin açılışı Mehmet Kervancı tarafından yapıldı.

Türkiye'de Kamu Yayıncılığının Serüveni*

-Tarihsel bir perspektif-

Mehmet Kervancı - TDV Genel Müdürü

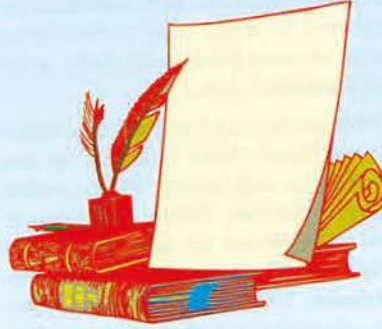
Türkiye'de modern anlamda yayıncılığın başlangıç tarihi İbrahim Müteferrika'nın kurduğu matbaayla başlar. Basılan ilk kitap Arapça'dan Türkçe'ye bir sözlüktür ve Vankulu Lûgati adını taşımaktadır (1729). Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerine kadar geçen zaman içinde yayıncılıkta ciddi bir gelişme görülmez. Kuşkusuz bunun arka plânında çeşitli etkenler vardır.

Birincisi, matbaadan önce Osmanlı toplumunda büyük bir geçmişi, yaygın bir piyasası ve kendine özgü bir estetiği olan "yazma eser" olgusu vardı. Hattatlık bir meslekti ve onu icra edenlerin sayısı azımsanmayacak kadar çoktu. Bu alanda adeta bir sanayi oluşmuştu. Matbaaya geçiş, elbette bu sektörü olumsuz yönde etkileyecekti. Bu sebeple geçiş sürecinin uzun olması toplumsal yapıdaki dengelerin korunması açısından kaçınılmazdı.

İkincisi, Osmanlı modernleşmesinin Tanzimat'tan sonra kazanmış olduğu ivme yeni bir okur-yazar, aydın tipi yaratmış, bu çerçevede batıdan aktarılan gazete ve dergi yoluyla yeni bir yayın dünyasının oluşması sağlanmıştır. Ayrıca bu dönemde devlet, eğitimi denetimi altına alarak yeni müfredat programlarına göre kitap yazdırıp bastırmakla başka bir oluşuma da öncülük etmiştir.

Üçüncü bir etken, 19. yüzyıla kadar Osmanlı matbaacılık ve yayıncılığının kâğıt bakımından önce doğu sonra da batı olmak üzere büyük ölçüde dışa bağımlı olması, yerli kâğıt üretimi girişimlerini rekabet şartları yüzünden başarısızlığa itmiştir. Bu da yayıncılığı doğrudan etkileyen hususlardan biridir.

İşte bütün bunlar, Osmanlı yayıncılığının Tanzimat'a kadarki dönemini bir geçiş dönemi kılmaya yetmiştir.

Tanzimat'tan sonraki Osmanlı yayıncılığı nitelik ve nicelik bakımından belli aşamalar kaydetmiştir. Okur-yazar oranının artması, basının kökleşmesi ve eğitimin yaygınlaşması hem ticarî hem de kültürel bir olgu olarak yayıncılığın gücünü artırmıştır.

Cumhuriyet dönemi yayıncılık için de yeni bir başlangıçtır. Bir dizi inkılâp gerçekleştirilmiş ve 1928'de alfabe değişikliği yapılmıştır. Bütün bunlarla, ideolojik ve kültürel plânda yeni bir devlet ve yeni bir kültür anlayışı öngörülmüştür. Osmanlı devleti ve onun yapısal dinamikleriyle hemen her alanda belli bir kopukluk yaşanıyordu. Tabii bu durum yayıncılık için de geçerliydi. Hedef "muasır medeniyet"i yakalamaktı. Bu amaçla batı düşünce ve sanatına öncelik veriliyordu. Millî Eğitim Bakanlığı'nın Devlet Matbaası'nda basılan ilk eserler arasında felsefe, psikoloji, sosyoloji ve tarihle ilgili olanlar önemli bir yekûn teşkil ediyordu.

1931'de büyük Atatürk'ün talimatıyla Türk Tarih Kurumu ve ardından Türk Dil Kurumu yeni bir dönemin, yeni bir kültür anlayışının bilimsel temellerini atmak üzere kuruldu. 1933'te üniversite reformu yapıldı.

1934'te kabul edilen bir yasa ile Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü kuruldu. Derleme Müdürlüğü Türkiye Bibliyografyası adıyla sürekli bir yayın hazırlayıp çıkarmaya başladı.

1931'de Türk Ocakları kapatıldı ve yerine Halkevleri açıldı. Kısa süre içinde yurt genelinde teşkilâtlanan Halkevleri yayın yapmaya da başladı. 1930'larda Hayat, Meşhur Adamlar ve Çocuk ansiklopedileri gibi üç önemli yayın girişi oldu. Ayrıca Diyanet İşleri Riyaseti bütçesinden verilen tahsisatla Elmalı M. Hamdi Yazır'a Hak Dini Kur'an Dili adlı bir tefsir yazdırıldı. 1935-39 yıllarında Ebuzziya Matbaası'nda 9 cilt 6433 sayfa hâlinde on bin adet basılıp dağıtıldı. Yine Ahmet Naim ve Kâmil Miras'a hazırlattırılan Buhârî tercümesi Cumhuriyet'in ilk dönem yayıncılığı için anlamlı bir hareket oldu.

1936'da Türkiye'nin ilk kâğıt ve karton fabrikası açıldı. Yine 1939'da çeşitli illerde Millî Eğitim Bakanlığı Yayınevleri kuruldu ve böylece Anadolu'ya kitap dağıtımı gerçekleştirilmiş oldu.

Bütün bu olaylar, Türk yayıncılığının bugünlere gelişte geçirmiş olduğu aşamaları göstermesi açısından önemlidir.

Cumhuriyet dönemi Türk yayıncılığının ilk ciddi atılımını Hasan Âli Yücel'in Millî Eğitim Bakanlığı zamanında yaptı. 1939'da resmî-özel yayıncı ve yazarların katılımıyla, bugün dördüncüsü yapılan Birinci Neşriyat Kongresi toplandı. Alınan kararlar doğrultusunda bir çeviri bürosu kuruldu. Dünya tarihinin başlıca temel eserleri çevrilip Batı ve İslâm Klâsikleri adı altında diziler hâlinde yayımlandı. Yine tercüme olan bir İslâm Ansiklopedisi ve ayrıca Türk Ansiklopedisi'nin yayımlanmaya başlaması da bu dönemdedir.

1950'lerden sonra hemen her alanda olduğu gibi yayıncılık alanında da bir çeşitlilik dikkatleri çekmektedir. Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu, yayınlarını aksatmadan sürdürmekle birlikte devlet yayıncılığı kısmen duraklamış; Remzi, Kanat, Hilmi gibi eski yayınevlerinin ya-

yında Varlık, Yeditepe, Altın Kitaplar, Arkın gibi yeni yayınevleriyle özel yayıncılık öne çıkmaya başlamıştır. Ayrıca 1949'da Millî Eğitim Bakanlığının okul kitaplarında tek tip uygulamasını kaldırması özel yayıncılara gelir sağlayan yeni imkânlar yaratmıştır.

1960'lı yıllarda Millî Eğitim Bakanlığının 1000 Temel Eser, Tercüman gazetesinin 1001 Temel Eser ve Cumhuriyet gazetesinin Çağdaş Yayınlar dizileri ile Reşat Ekrem Koçu'nun İstanbul Ansiklopedisi, dönemin sözü edilmesi gereken yayın hareketlerinin başında gelmektedir.

1970'li yıllar özel yayıncılar için kıpırdanma yılları oldu. Batı dillerinden popüler kitaplar çevrilmeye ve üst üste baskılar yapmaya başladı. Yine ideolojik yayıncılık açısından bu yılların hareketli yıllar olduğu söylenebilir.

1980'li yıllarda iki ayrı kurum olan Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu kapatıldı. Yerine Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kuruldu. 1982'de İstanbul'da 35 kadar yayınevinin katıldığı bir kitap fuarı gerçekleştirildi. Bu yayıncılık açısından yeni bir olguydu. İlk defa yayıncı-yazar-okur üçgeni aynı mekânda buluşuyordu. Türkiye Diyanet Vakfı'nın ilkinin 1983'te gerçekleştirdiği Dinî Yayınlar ve Kültür Fuarı bu olguya yeni bir nosyon kazandı. Ayrıca 80'li yıllarda dağıtım sorunlarının giderilmesi için çeşitli dağıtım şirketleri faaliyet göstermeye başladı.

Önemli bir gelişme de kâğıt alanında yaşandı. SEKA'nın yanında özel kâğıtçılar piyasasının taleplerini karşılamaya başladı. Bununla birlikte matbaa sektöründe yeni gelişmeler oldu ve ofset baskıya geçildi.

1980'li yıllar yayıncıların örgütlendiği, sorunları birlikte göğüslemeye çalıştıkları yıllardır. Yine periyodik kitap kataloglarının çıkmaya başlaması da bu yıllara rastlar.

1980'li ve 90'lı yıllarda medya alanındaki hızlı gelişmeler ve rekabetler ansiklopedi yayıncılığını olum-

suz olarak etkilemiştir. Gazetelerin kupon karşılığı dağıttığı ve gazete kâğıdına basılan ansiklopediler kalite ve muhteva açısından bir düşüşe sebep olurken, bu yıllarda ansiklopedi alanında kayda değer iki gelişme göze çarpmaktadır. Biri Türkiye Diyanet Vakfı'nın İslâm Ansiklopedisi ki, 35-40 cilt olarak plânlanan bu eserin bugün 17. cildi yayımlanmış durumdadır. Diğer İletişim yayınlarının Tanzimat'tan Cumhuriyet'e ve Cumhuriyet Dönemi Türkiye ansiklopedileridir. Her iki ansiklopedi de yüzde yüz telif ve sahasında uzman olan bilim adamı ve aydınlarca kaleme alınmıştır. Bunun yanında Türkiye Diyanet Vakfı, bir çeşit özel-kamu arası yayıncılık yaparak, bugün 300'e yaklaşan eseri Türk ilim ve kültür âleminin istifadesine sunmayı başarmış durumdadır.

Bir başka gelişme, ders kitapları yayıncılığı ile kültür kitapları yayıncılığının birbirinden ayrılması olayıdır. Kültür yayıncılığı ise sürekli belirli sorunlar yaşadı. Düşünce özgürlüğü sorunu gündemden hiç düşmedi. Okurla iletişimde tıkanmalar ve medya alanındaki hızlı gelişmelerin yarattığı olumsuz ortam, kültür yayıncılığını belli oranda etkiledi.

Günümüz Türkiye'sinde yayıncılık küçük işletmelerin eliyle ayakta durmaya çalışan bir "sektör" durumundadır. Belki medya alanındaki büyük sermaye egemenliği yayıncılığı zaman zaman zora sokacaktır. Ama hiçbir zaman ortadan kaldıramayacaktır. Elbette yayıncılığın gerçekten bir sektör olabilmesi yazardan okura bütün ara halkaların dayanışma içinde olması ve birbirlerini tamamlamasına bağlı gözükmektedir.

Türkiye'de kamu ve özel yayıncılığının yaşadığı serüvene ana çizgileriyle temas etmeye çalıştık. Şimdi bugüne geldiğimizde dev bir sorunlar yumağıyla karşı karşıya olduğumuz kesindir.

Dünya bildiğimiz eski dünya değildir artık. Globalleşen ve gün geçtikçe küçülen bir dünyada yaşıyoruz. İletişim, haberleşme ve bilgiye ulaşma alanlarında baş döndürücü gelişmeler oluyor. Bütün bu tahrikkâr ve tehditkâr gelişmeler iki gerçeği tel-

kin ediyor bize.

Birincisi fizik dünya küçülüyor ama insan ve onun varlık içinde yeri ve anlamı sorunu gün geçtikçe büyüyor ve karmaşıklıyor. İnsanın salt bir nesne olmadığı, manevî-duygusal cephesinin de bulunduğu adeta yeniden keşfediliyor!

İkincisi millî kültürler tekrar anlam kazanmaya başlıyor. Kimliksizleşen insanın potansiyel bir tehlike olacağı, terör ve uyuşturucu dünyasının eline düşeceği gibi hususlar toplum ve siyaset bilimcilerini kara kara düşündürmektedir.

Modern dünya kendini, bütün bu ve benzeri sebepler yüzünden bir çeşit ortak harekete zorluyor. Dinler arası diyalog çalışmalarının temelinde yatan espri işte budur.

Şimdi ülkemiz bağlamında, bu gelişmeleri yayıncılık perspektifiyle sağlıklı bir şekilde izlemek ve yapılması gerekenleri birlikte değerlendirmek durumundayız.

Dünya tecrübelerinin bize öğrettiği gerçek şudur: Kitabın istikbalini, kitap yayıncılığıyla medya arasındaki ilişkilerden daha çok bizzat kitabın kendi muhtevası belirliyor. Çünkü kültürün gerçek taşıyıcısı hâlen kitaptır. Bu amaçla kitap kendine güveni yitirmemelidir. Yayıncılık için asıl tehlike kitabın vereceği mesajın muhtevasını kaybetmesi tehlikesidir. Buradaki muhteva kavramıyla insanın manevî-duygusal cephesine ve millî kültür olgusuna vurgu yaptığımız açıktır.

Kamu yayıncılığı Türk yayıncılık tarihinde 1980'lere kadar etkin bir rol oynamış, özel sektör yayıncılığı ise bundan sonra belli bir ivme kazanmıştır. Modern dünyadaki gelişmeler dikkate alındığında bugün, Türk kamu yayıncılığının popüler olanın ötesinde millî kültüre atıfta bulunan bir yol izlemesi kaçınılmaz gözükmektedir. Elbette bu da, bir devlet politikası olarak karşımıza çıkmaktadır.

TDV Genel Müdürü Mehmet Kervancı'nın, Kültür Bakanlığına organize edilen ve 16-19 Aralık 1998 tarihinde Ankara'da yapılan IV. Ulusal Yayın Kongresi'ne sunduğu tebliğ.

KONFERANS

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

ATEİZM PROBLEMİ

Kalabalık bir vatandaş topluluğunun iştirak ettiği konferansın açış konuşmasını yapan Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu Kadın Kollarının sunduğu hizmetler hakkında bilgi verdi

Ayşe Sucu

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı
Ankara Müftülüğü Eğitim Uzmanı

Kadın Kolları olarak kişiyi ve toplumu ilgilendiren dinî, sosyal ve kültürel her konunun hizmet alanları içinde yer aldığını belirten Ayşe Sucu "Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları olarak, ayrışmaların ve çatışmaların üstünde kalmayı, hizmetimizi çatışma, ayrışma üzerine değil, birlik, beraberlik, hoşgörü ve karşılıklı anlayış prensipleri üzerine oturtmaya çalışıyoruz. Zira, hepiniz de takdir edersiniz ki, din, vazgeçilmez bir ortak değerdir. Gerek temel inanç esaslarıyla, ibadet ve ahlak kurum ve kurallarıyla, insanları bölüp parçalamak için değil, birlik, beraberlik, vazgeçilmez birtakım ilke ve prensipleri ile yardımlaşma esprisi içinde mutlu bir hayat sürmelerine vesile olmak için gelmiştir." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları tarafından Ateizm Problemi konulu bir konferans düzenlendi. Konuşmacı olarak Galatasaray Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. **Kenan Gürsoy** ile Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi **Hakan Poyraz**'ın katıldığı konferansta, özellikle son günlerde ateizm propagandasının artması ve gençlerin bunlara itibar etmesi sebebiyle, bu konuda kamuoyu aydınlatılmaya ve bu düşünceye sahip kişilerce hazırlanan tuzaklara düşülmemesi yönünde bilgiler verildi.

Prof.Dr. Kenan Gürsoy

Galatasaray Üniv. Felsefe Bölümü Başkanı

Ateizmin Batı düşüncesinden çıktığını belirterek konuşmasına başlayan Prof.Dr. Kenan Gürsoy, bu görüşün batıda bir gelenek oluşturduğunu, diğer farklı dünya görüşlerinde ise bu düşünce şeklinin geleneğinin bulunmadığını ifade ederek ateizm kelimesinin de batılı bir kelime olan teizmle alakalı olduğunu söyledi.

Teizm kelimesi hakkında bilgi veren Gürsoy "Teizm Allah'ı kabul eden, O'nu fikir yapısı içerisinde, fikir sistemi içerisinde yerli yerine oturan,

tan, hatta önemli bir yere oturtan görüşlerin bütünüdür ve inançlar söz konusu olduğunda da, Allah'ın varlığını kabul etmektir." dedi.

Ateizmin de bunun tam tersi bir düşünce yapısı olduğunu izah eden Gürsoy "Ateizm dediğiniz zaman, buradaki A, her zaman bir inkâr olmakla birlikte, bir kayıtsızlık ifadesidir. Batı dillerine baktığımız zaman, moralin ahlak olduğunu, bimalinin ahlaksız ya da ahlaksızlık olduğunu düşünebilirsiniz; ama, Amoral dediğimiz zaman ahlakla işi olmayan anlamına gelebilir. Ateizmde de, Tanrıyla ilişkisi olmayan, tanrının bilinip bilinmeyeceğini de düşünmeyen, ama her halukârda, bir biçimde, daha ileri bir noktada onu reddeden bir görüşten bahsediyor olabilirsiniz." dedi.

Ateizm konusunun gerçek manasıyla bilinmesinin çok önemli olduğuna işaret eden Kenan Gürsoy günümüzde dinî değerlerin yeniden anlaşılması döneminin geldiğini belirterek, "Dini değerlerin yeniden anlaşılması dönemi gelmiştir. Gelenekten gelen o değerleri, bugünkü çağın imkânları şartlarıyla, ama çağın diliyle tekrar anlamak mecburiyetindeyiz. Bu anlayış olmazsa, dinin özünü kendi içimizde çok net olarak görmüyoruz,

adeta bir aksesuar olarak görüyoruz. Modern dünya, maalesef bizi, dinî yaşayışı ya da geleneksel yaşayış karşısında bir mesafeye doğru götürmüştür. Ya da hiç değilse geleneksel anlamdaki dini yaşayışı bir paranteze almış durumdayız. Ama, böyle olmaması gerekirdi! Yani, bir biçimde, eğer din varsa ve dünyadaki insanı ahlakıyla, hayata verdiği anlamla bütünleştiriyorsa, onun bugün içinde bir anlamı olması gerekir. Onu tekrar bulabilmek için, din içinde sorgulayışlarda bulunmak ihtiyacındayız ve bu sorgulayışlar sırasında, bazı acabalar, bizi bazı şüphelere götürüyor ve özellikle gençlerimizi ve hatta lise çağlarındaki gençlerimizi, kendilerine iyi anlatılmamış olmasından dolayı, ya da kendileri tarafından dönemin şartları dolayısıyla yanlış anlaşılmış olmaları dolayısıyla, dini değerleri fark edemiyoruz ve sanki Ateizm onlar için daha cazip bir hal alıyor.” dedi.

Prof.Dr. Kenan Gürsoy ateizm görüşünün ve İslâmın, ya da genel anlamda monoteist semavi dinlerin görüşünün iyi bilinmesi gerektiğini belirterek, bunların iyi anlaşılmaması durumunda basma kalıp şeklinde ortaya çıkan inanç yapıları sonucunda insanların buhranlara ve bunalımlara sürüklenmediğini söyledi.

Ateizmin sadece felsefi bir cereyan olarak kalmadığını, neredeyse temeli olmayan, merkezi olmayan, aşkın varlığı olmayan ve değerleri olmayan, değerleri reddeden bir inanç haline geldiğini bunun da son derece tehlikeli

olduğunu ifade ederek “Ateizm insanı, bireysel anlamda insana hapsedmek suretiyle, onun yekdiğeriyle olana münasebetini kısıtlıyor, ortadan kaldırıyor, hayata verdiği anlamı anlamsızlaştırıyor. Yani hayatta anlam bulamıyor, bir saçmayla karşı karşıya kalıyorsunuz ve yalnız başına, terk edilmiş, bir işe yaramayan bir birey olarak kendinizi hissetmeye başlıyorsunuz.” dedi.

İnsanı manevi alanda yok edecek bu düşünce yapısıyla mücadele şeklini de açıklayan Gürsoy, öncelikle ateizmin doğru anlaşılmasının şart olduğunu ileri sürerek, “Evvla, ateizmi, doğru anlamak mecburiyetindeyiz ve hatta belki ateizmi de kullanarak, ateizmden de hareketle, gerçek manada bir teizmin, gerçek manada bir inancın ne olduğunu da fark edebilmeliyiz. Yani, evvela bunu savunan, buna kendisini kaptırmış bulunan, bununla ilgili bir inanç sahibi olan bir kişi varsa onu anlamak mecburiyetindeyiz. Bu anlayışla, belki henüz psikolojik seviyede değildir ama, konu ortaya doktrin bakımından konacaktır. Yani, ne demektedir, hangi anlamda ortaya koymaktadır ateizmini ve nasıl bir felsefi temellendirme ile bunu ortaya koymaktadır. Belki felsefe, ateizmi anlamak açısından ve ateizmle mücadele etmek açısından çok önemli olmayabilir. Çünkü, imanla alakalı, iman psikolojisiyle alakalı bir durumdur; ama, Ateizm kendisini ifade ederken, felsefe diliyle ifade ediyor, felsefe diliyle birtakım çıkmazları dile getiri-

yor, felsefe diliyle teizmle mücadele ediyor. O halde, felsefe adına, onu ele almak, irdelemek, ne anlama geldiğini iyi belirlemek gerekir.” dedi.

Batıda 17. yüzyılda insanın kendi kendine yetebileceği fikrinin geliştiği, ahlâki anlamda da kendi değerlerini ortaya koyabileceği, artık aklın tanrıya ihtiyaç göstermeksizin kendi kendisine ahlâki umdeler buyurabileceği ve insanın bu umdeleri kavrayabilecek, gerçekleştirebilecek seviyede yetkin bir varlık olduğu düşüncesinin yaygınlaşmasına işaret eden Gürsoy 19. ve 20. yüzyılda bu düşüncenin daha da ileri götürüldüğünü, değerlerin bir üst insan tarafından beşeri bir kudrete dayanarak yeniden yaratılabileceği fikrinin doğduğunu, özellikle o dönemin filozoflarından Nice'nin sadece güce dayalı muhteşem bir insan oluşturmaya çalışması fikrinin revaç bulduğunu, bunun da faşizmi ve Hitleri doğurduğunu söyledi.

1960'lardan sonra Türkiye’de ateist cereyan olarak Jean Paul Sartre’nin: “Bana hiçbir üst güç karışmamalıdır, hiçbir aşkın değeri benim hal ve hareketimi tayin etmemelidir, ben kendim olmalıyım ve bunun için de Ateist olmalıyım” diyen görüşünün itibar gördüğünü belirten Kenan Gürsoy şunları söyledi: “Bu görüş, değerlendirmeye alınması gereken bir görüştür. Bir bütün halinde reddedilmemesi gereken bir görüştür. Çünkü, bireysel anlamda bir şahsiyet, bir kişilik arayışının uzantısında ifade edilmiş bir görüştür. Fakat, bunun cevabı, böyle bir görüşün tatmini, ne ateizmdir, ne de özgürlüğe budalaca bir mahkûmiyettir. Çünkü, özgürlüğe budalaca mahkûmiyet, sonunda kişiliği getirmez, bu kişiliğin, bu bireyin sifra müncer olmasına, yani hiçliğe doğru çökmesine sebebiyet verir. Nedir önemli olan? İnsan Allah tarafından tabii özgür olarak yaratılmıştır. Elbette onun şahsiyetine, kendi ayakları üzerinde kalabilme imkânı verilmiştir. Çünkü o, yeryüzüne, Allah’ı bilmek, ama insan olmak için gönderilmiştir. Yeryüzüne gönderilmesinde özgürlüğünün elinden alınması söz konusu değildir. Özgürce Allah’ın bilinmesi ve onun bu bireyin adam gibi yaşa-

ması, olması icap ettiği gibi yaşaması söz konusudur. Elbette ki otomat olmayacaktır, elbette ki bir robotluk olmayacaktır. Kendi sorumluluğunu üzerine alacaktır. Fakat, bu sorumluluğu üzerine alırken, teist bir anlayışla – çok güzel bir nüans var – bu nüans, insan, birey olarak kendisine terk edilmiş değildir. Onun gerçekleştirmek durumunda olduğu yüce değerleri vardır. Bu değerleri bir yerlere oturtmak lazım. O halde, değerler olmalı; yani, aşan değerler, muhtevası her zaman çok net belirlenmemiş olsa bile, aşkın olan değerler her zaman var olmalı. Peki, bunlar nerede var olacaktır? Eğer tanrı fikri olmasaydı, bu değerleri temellendirip bilmemiz de mümkün olmayacaktır. Çünkü tanrı, âdeta bu değerlerin var olmasını sağlayan bir ontolojik statü gibidir. Elbette buna indirgemiyoruz; ama, bu değerler onunla beraber vardır ve en yüce değer olarak da kendisi vardır; O'nun etrafında yeni şeyler birleşirler ve oradan aşağıya doğru, insana doğru, yeryüzüne doğru, sosyal hayatı kendisiyle organize ettiğimiz ahlaka doğru, yine sosyal hayatı kendisiyle organize ettiğimiz hukuka doğru ilerler. Aksi takdirde, kendimi kendisi karşısında sorumlu hissedebileceğim en yüksek bir değerden mahrum kalacaktım ve yine ısrarla söylüyorum, kendimi kendime mahkûm edecektim ve vay halime ve vay halimize!.. Birey olarak da, insanlık dayanışması olarak da, toplum olarak da ve genel anlamda beşeriyet olarak da kendimi kendime mahkûm edecektim.”

Batıdaki ateizmi savunan bazı filozofların görüşlerini de aktaran Gürsoy sonuç olarak, ateizmin bilinmesinin gerekliliği fikrini yineleyerek ateizmi anlamının da teizmin doğru anlaşılmasının bir yolu olduğunu vurgulayarak şunları söyledi: “Ateizmi ve onun delillerini farketmiyorsanız putları kıramazsınız. Bence bu tabuların kırılması lazım. Gerçek manada Müslüman olabilmek, putların arkasındaki mutlak hakikati fark etmekle olacaktır. Eğer bir insan varsa ki, psikolojik anlamda baba imajına, sosyolojik anlamda toplumsallığın sembolüne; bir insan varsa ki, bu

dünyada gerçekleşmeyen değerlerin gerçekleştiği bir öte dünyaya, bunun gerçekleşmiş olabileceği bir üst kişiye inandığı için inanıyor olsun, bunları bir bir temizlemek gerekir. Gerçek manada temiz insanın bütün bunlardan, bütün bu tabu sayılabilecek şeylerden kendisini temizleyip hakikate doğrudan doğruya kendisini vermesiyle alakalıdır.

Peki, nerededir bu hakikat? Bu hakikat, evvela kendi kendisindedir. Yani, evvela kendi kendisindeki o cevherle bütünleşmeyi fark edebilsin ve sonra bunu gerçek ve müteal bir Allah varlığına, tanrı varlığına doğru gerçek manada aşabilsin. Bir biçimde, bana öyle geliyor ki Ateist, insanın kendi içindeki kendi cevhe-

dir. Onları da tam anlamıyla telafi etmiş değildir. Bu iş, hukukî, sosyal vesaire gibi mutlaka hukukî sosyal tarafları da vardır. Ama, bir insanın gerçek manada inanması bambaşka bir psikolojik, hatta psikolojiyi de aşan egzistansiyel bir ortamın içinde olmak durumundadır. Bunu fark ettiğiniz andan itibaren meseleyi tam anlamıyla kavrayabilirsiniz. Nitekim biz, felsefe yoluyla Ateizme saplanan bir arkadaşla, yine felsefe yoluyla onu oradan çıkarmak için konuşuyoruz. Dikkati kendisine, dikkati sevgiye, dikkati insanlarla olan dayanışmaya çekelim, o güven duygusuna çekelim.

İnançtır fikri, güvenmekle alakalıdır. Tanrıya inanıyorum demek, Al-

rinden kaçmaktadır, kendi kendisiyle tanışmaktan kaçmaktadır. Çünkü, böyle bir tanışma söz konusu olseydi, evvela bu rahmetin tecelli ettiği sevgiyle buluşmuş olacaktı. Ama, Ateizme karşı biz öyle bir tavır takınıyoruz ki, insan kendi kendisinden kaçarken ne kadar Ateist olamıyorsa, bir tür teizm de ortaya koyuyoruz, böyle bir kaçıştan kaçmak olarak bunu anlıyoruz. Hayır... Kaçışın kaçışından önceki asıl varlıkla imtizaç edebilmek son derece önemlidir. Yani, asıl kendi içindeki cevherle imtizaç edebilmek son derece önemlidir.

Bu bir felsefi iş midir, hesap mıdır? Bir insan, 500 tane delille imana geliyorsa, 500 tane şüphesi var-

lah'a inanıyorum demek, Allah'ın var olduğunu biliyordumdan daha fazladır. Allah'ı tanıyorum demekten daha fazladır. İnanıyorum demek, Allah'ı görebiliyorum demektir. O güveni kendi içimizde hissetmek durumundayız. Eğer öyle yaparsak, işte o zaman O'nun bizim için bize sundukları, bizim kendimiz için istediklerimizden çok daha önemlidir ve kâinat bir anlam kazanıyor, evren, ortam, sosyallik, toplumsallık bir mana kazanıyor. Malesef, Ateist, gerçek manada görüşünün temellerine sonuçlarına kadar gitmiş olan bir Ateistse, onun için bu dünya, bir saçma dünyadır, niçin var olduğu ya da niçin var olmadığı bilinmeyen saçma bir dünyadır.

Bu dünyaya geliş ve bu dünyadan gidiş de, en az bu dünyanın kendisi kadar saçmadır. Doğum ve ölüş, insanın bütün hayatı, insanın bütün değerleri de, aynı saçmalıklarla vardır. Ama, inanan bir insanda –bunun mutlaka bir Müslüman imanı olduğunu düşünmeyin- ama gerçek manada inanan bir insanda, insanın sadece kendisi kendi içinde bulunan ana cevher dolayısıyla bir önem kazanmıyor, gerçek manada, gerçek iman sahibi, içinde yer aldığımız evrenle, içinde yer aldığımız toplumla bir mana kazanıyor ve işte o zaman ideallere sahip oluyorsunuz, insanı insana kazandırmak ideale sahip oluyorsunuz, toplumu adam etmek ideale sahip oluyorsunuz. Ama, bir dakika, evvela kendinizi adam ederek, evvela kendinizden başlayarak adam etmek ihtiyacına, adam etmek imkânına sahip oluyorsunuz.”

Prof.Dr. Kenan Gürsoy konuşmasını sonunda “Ateizmi, lütfen küçük görmeksizin, lütfen Ateist olanların bir biçimde teizmin yolunda, gerçek manada imanın yolunda olduklarını fark ederek ve onlardan da bir şeyler öğrenebileceğimizi düşünerek onlara yardımcı olalım ve imanımızı hakiki iman seviyesine çıkaralım” dedi.

Hakan Poyraz

Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi

Tanın varlığı ya da yokluğunun bilimsel kanıtlarla ortaya konulamayacağını iddia eden Hakan Poyraz, bunun kanıtının dışarıda değil içeride olduğunu, yani bunun iç dünyamızda temellendirilen bir kanıt olduğunu söyledi.

Din tarihine bakıldığında Tanrının varlığına ilişkin birçok karın ortaya

konduğunu belirten Poyraz, aynı kanıtların başkaları tarafından da aleyhte kullanılabildiğine dikkat çekti.

Bu konuda kendi tecrübelerini aktaran Hakan Poyraz, “Bir ara şunu düşündüm kendi kendime: Şayet benim karşıma mantıklı, gerekçeli kanıtlarla insanlar gelmiş olsalar, bilimsel yollarla vesaireyle bana tanrı olmadığını ispatlamış olsalardı, ben hâlâ tanrıya inanmaya devam edecek miydim? Bu soruya kendi tecrübemle bulduğum cevap, benim için ateizmi ya da teizmi bir problem olmaktan çıkaran bir cevap olmuştu. Çünkü, ben inanmak mecburiyetindeydim. İnanmazsam, dünyamın anlamı tamamen değişecek, saçma bir dünya içerisine girmiş olacağım. O zaman kavradığım bir şey vardı, o da şu: Benim inancımın, ne bilimsel, ne rasyonel, akli vesaire izlenimlerden kaynaklanan bir inanç olmadığını, tam tersine, kendi inancımı kendime kanıtlamak için bu temellere müracaat ettiğimi farkettim. Aynı şey ateizm için de geçerli, ateist için de geçerli. Yani, ateistin de aslında yapmış olduğu şey, ne bir bilimsel temele dayanan, ne mantıksal temele dayanan, ne bilimsel ya da mantıksal kurgular üzerine kurulan bir düşünce sistemi olmadığı. O sadece tanrıya inanmıyor ve tanrıya inanmadığının kanıtlarını da, benim gibi, kendi inançsızlığına meşruiyet kazandırmak için, gerçek anlamda kullanmadığı, yaldızladığı, adeta bir kurbağaya dokununca yakışıklı prence çevirecek bir mistifikasyon, bir ileştirme olarak ele aldığı bilim kavramıyla, kendi inançsızlığını temellendirmek istiyor ve bilmin ışığında tanrının olmayacağını söylüyor. Halbuki, aynı gerekçeyle baktığımızda, tanrının varlığı ya da yokluğunu bilimsel kanıtlarla ortaya koyamazsınız, onun kanıtı başka bir yerde yaşıyor, dışarıda değil içeride, kendi iç dünyamızda temellendirilen bir kanıttır.” dedi.

Bu noktada inanmıyorum diyen insanın neyi ifade etmeye çalıştığına bakılması gerektiğini belirten Poyraz, bu insanların aslında ben, tanrıyı tanımıyorum dediklerini söyledi.

Tanrıyı tanımaktan kastın tanrıya inanmak olduğunu ifade eden Hakan

Poyraz “Karıştırılan bir şey daha var, inanmak ve bilmek kauramı. Bizim önümüze, sanki, bilimin ortaya koyduğu, laboratuvar malzemesi gibi önümüze koyduğu bir müşahhas, somut bir tanrı bekliyor o insan ve böyle bir müşahhas tanrıyı bulamadığı için de buna inanmıyor.” dedi.

Bununla ilgili bir hadise nakleden Poyraz “Rahmetli Arvası Hocanın anlattığı bir hadise vardı. Öğrencilerden birisi, ben tanrıya inanmıyorum diyor. Arvası Hoca da diyor ki, hangi tanrıya inanmıyorsun? Öğrenci tek tek saymaya başlıyor; şu şu şu özellikleri olan bir tanrıya inanmıyorum. Hocanın söylediği şey şu: O tanrılara ben de inanmıyorum. Sen, put kırmaya başlamışsın, içindeki putları kırmaya başlamışsın. Eğer tanrı gibi görünen ama tanrı olmayan birtakım putları kırdığın zaman gerçek tanrı inancına kavuşacaksın.

Ateizm ya da Ateist insan, ikonaları kırmak noktasında bir yere kadar gidiyor, bir yerde duruyor ve ondan sonra belki başka psikolojik gerekçelerden dolayı bu ilerlemeyi durduruyor; yani, Tanrı’yla yüz yüze geleceği anda yüzünü geri döndürebiliyor.” dedi.

Konu Ateizm olduğu için, düşünce tarihinde atıfta bulunduğumuz insanların hep ateistmiş gibi görüldüğünü belirten Poyraz, “bu, tabii, bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar cüz’i bir miktar. Ama, bir önemli tarafı var, kendi teizmimizi anlamamız için ya da kendi içimizdeki putları kırabilmek için, onları anlayıp kendi içimizdeki gerçekliğe kavuşabiliriz.

Gerçek manadaki ateistin, dünyanın anlamsızlığı, saçmalığından hareketle, tamamıyla bu dünya içerisinde materyalist olmaması gerekiyor gibi bir kanaat uyandı bende. Yani, gerçek manada bir ateist, kesinlikle materyalist olamaz. Nitekim, Nice’den bunu biliyoruz. Ateist, ama, aynı zamanda materyalist... Şimdi, sahici ateistleri görmek çok çok zor bir şey. Nasıl düşünce tarihinde bir elin parmakları kadar ateist düşünür varsa, gerçek hayatta da bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar gerçek ateistle karşılaşabilirsiniz. Ama, piyasada birçok ateist var.” dedi.

Azerbaycan'lı Öğrencilerin Veda Ziyareti

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Azerbaycan'da açılan İlahiyat Fakültesi'nin hazırlık ve birinci sınıfını Türkiye'de okuyan öğrenciler, eğitimlerinin geri kalan kısmına Azerbaycan'da devam etmek üzere ülkelerine döndüler.

Bütün masrafları Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanan bu öğrenciler, ülkelerine dönmeden önce Vakıf yöneticilerini ziyaret ederek teşekkürlerini bildirdiler.

Öğrencileri kabul eden ve onlarla bir süre görüşen Türkiye Diyanet Vakfı yöneticileri öğrenciler onuruna bir yemek verdi. Yemek sonunda bir konuşma yapan Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü **Mehmet Kervancı**, öğrencilerin Türkiye'den iyi intibalarla ayrıldıklarından duyduğu memnuniyeti dile getirerek, öğrencilerin bundan sonraki eğitimlerinin de başarılı şekilde geçmesini diledi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın ilk olarak Azerbaycan'da bir ilahiyat fakültesi açtığını bunlara daha sonra Kırgızistan, Türkmenistan, Dağıstan, Afganistan ve Kazakistan ilahiyat fakültelelerinin eklendiğini söyleyen Mehmet Kervancı bu tür hizmetleri vermekten dolayı da çok mutlu olduklarını söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın

soydaş ve dindaşlarımıza hizmet götürürken tek amacının, bu ülkelerde yaşayan insanların dinlerini hurafelerden uzak ve doğru bir şekilde öğrenmelerini sağlamak olduğuna işaret eden Mehmet Kervancı, "Türkiye olarak soydaşlarımıza ve Türk ülkelerinde yaşayan soydaşlarımıza bu hizmetleri verirken, Türkiye Diyanet Vakfı'nın

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı konuşma yaparken.

amacı sadece yüce dinimizi çok iyi bilen, anlayan ve anladığı şekliyle uygulayan, yüce dinimizin esprisine uygun bir şekilde anlatılmasını sağlayacak din ve ilim adamlarının yetişmesine yardımcı olmaktadır. Yetişmiş din adamına her toplumun ihtiyacı vardır. Bir toplumun huzura kavuşması, hurafelerden arınması için; özellikle İslam ülkelerinde, yetişmiş din adamına çok büyük ihtiyaç vardır.” dedi.

Mehmet Kervancı çok uzun bir süre yurt dışında kaldığını ve bu süre zarfında özellikle din alanındaki faaliyetleri gözlemlediğini belirterek “Ben dokuz yıl kadar yurtdışında kaldım, az da olsa bir yurtdışı tecrübem var. Batıda, İslâm ülkelerinde olduğu gibi fazla dinî problemler yok. Müslüman ülkelerde ve gelişmemiş diye tabir ettiğimiz doğu ülkelerinde dini problemler daha fazla görünüyor. Acaba neden böyle diye düşünmeye başladım ve gördüm ki, Batıda din ile genellikle entellektüel dediğimiz okumuş insanlar meşgul oluyor. Mesela bir toplantıya katılıyorsunuz. O toplantıya kiliseyi temsilen bir bakanlığın müsteşarı, bir büyük özel firmanın genel müdürü, aynı zamanda kendi bölgesindeki bir kilisenin derneğinin başkanlığını da yapan zatlar katılıyor. Batıda okumuş insanlar, entellektüeller dinle ilgileniyorlar ve ilgilendikleri için bir itham altında da kalmıyorlar. Dolayısıyla da dini onlar esprisine uygun anla-

dıkları için o ülkelerde toplumdan kaynaklanan dini sorunlar fazla değil. Ama biz bunu Türk cumhuriyetlerinde ve Türkiye’de göremiyoruz. Çünkü; gerek Türkiye’de ve gerekse Türk cumhuriyetlerinde, bunu genel manada söylersek İslâm ülkelerinde din ile genelde eğitim düzeyi yüksek olmayan avam diye tabir edilen insanlar ilgileniyorlar ve onlar da tabi bazı çıkar çevrelerinin tesirinde kalıyorlar. Dolayısıyla bu çevrelerin yönlendirmesiyle zaman zaman şartların da getirdiği bazı durumlarla dini problemler çoğalıyor yada azalıyor ve dolayısıyla bundan toplum da etkileniyor. İşte bu ülkelerin bu gibi çalkantılardan, sıkıntılardan kurtulmalarının yolu; ülkelerinde dini iyi bilen, okumuş, dini çağın teknik ve bilimsel verileri içerisinde anlatabilecek din adamlarının yetişmesidir. İşte Diyanet İşleri Başkanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfı olarak, soydaş ülkelere bu hizmeti götürürken biz onların

seviyeli, kaliteli din adamlarına sahip olması dışında bir beklentimiz ve maksatımız olmadan bu hizmetleri sunmaya çalışıyoruz.” dedi.

Türk cumhuriyetlerinin ve tüm dünyanın yetişmiş insana ihtiyacı olduğunu vurgulayan Mehmet Kervancı, öğrencilerin sahalarında kendilerini çok iyi geliştirmelerini, mutlaka bir batı dili ile meslekleriyle ilgili bir dili öğrenmeleri tavsiyesinde bulundu.

Mehmet Kervancı konuşmasının sonunda öğrencilere eğitim hayatında başarılar dileyerek, Türkiye Diyanet Vakfı’nın her zaman onların yanında olacağını ve her türlü imkanı sağlayacaklarını söyledi.

Daha sonra bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanı **Yusuf Kalkan** yıllardır süren hasretin sona ermesi neticesinde soydaş ve dindaşlarımızla kucaklaşmaktan büyük bir bah-tiyarlık duyduğunu ifade ederek, soydaşlarımıza hizmet sunma imkanını sağladığı için Ce-

Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Yusuf Kalkan konuşma yaparken.

nab-ı Hak'ka şükretmemiz gerektiğini söyledi.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın Türk cumhuriyetlerine büyük hizmetler sunduğunu belirten Kalkan, "Türkiye Diyanet Vakfı ve Diyanet İşleri Başkanlığı olarak, kardeşliğin yüklediği sorumluluğun bilinciyle kardeş cumhuriyetlerindeki soydaşlarımıza kendi gücümüzün elverdiği ölçüde yardımcı olmaya gayret ediyoruz. Bu gayretlerimizin bir semeresi olan sizleri aramızda görmekten de mutluluk duyuyoruz. Yıllarca süren ayrılığın getirdiği sıkıntılardan dolayı ülkenize din alanında yetişmiş eleman sağlamak üzere bir vefa borcunu yerine getirmek üzere sizleri buralarda eğitime tabi tutuyoruz. Dolayısıyla aynı durumda biz olsaydık sizler de bizlere aynı imkanı sağlardınız. Bize Cenab-ı Hak tarihi bir görevi yapma imkanını sağladı ve biz bunları yapıyoruz." dedi.

Son olarak bir konuşma yapan Diyanet İşleri Eski Başkan Yardımcısı **Halit Güler** de eğitim gören ve geleceğe sahip çıkacak gençlerin çok değerli olduğunu ifade ederek "sizler bizim için değerlisiniz. Bizler sizin sayenizde Orta Asyaya gitme ve atalarımızın geldiği toprakları görme, oralara hizmet götürme şansına sahip olduk. Diyanet İşleri Başkanlığımızın ve Türkiye Diyanet Vakfımızın Türk cumhuriyetleri için önemli hizmet projelerinin olduğunu söyleyebili-

rim. Bu projeler sizlerin heyecanı ve arzusuyla daha da gelişecektir." dedi.

Türk cumhuriyetlerindeki soydaş ve dindaşlarımızla çok büyük bağların olduğunu vurgulayan Halit Güler "Bizim geçmişimize şöyle bir göz attığımızda dilimiz, kültürümüz, dinimiz, meydana getirdiğimiz eserler, heyecanlarımız, düsturlarımız, folklorumuz ve hatta sanat zevkimizin aynı olduğunu görürüz. İşte bu aynılıktan dolayı bir araya geldiğimiz zaman hiç konuşmadan sanki yıllarca bir arada kalmışçasına hemen kaynaşıyor ve kucaklaşıp birbirimizi anlıyoruz. Ama ben aynı şekilde bir Avrupalıyı veya bir Amerikalıyı hemen anlayamıyorum. Bizler aynı ırktan, aynı dinden ve aynı kültürden gelmemiz sebebiyle birbirimize kucak açtık. Bizler sizlere hizmet götürürken hep heyecan duyduk hep sevinç duyduk. Bu hizmetlerimizin artarak devam eteceğini de belirtmek istiyorum." dedi

Öğrenciler adına bir konuşma yapan **Vügar ALİYEV** de Türkleri büyük bir çınara benzeterek, Türk milletini hiçbir gücün yıkamayacağını ve ulu bir çınar olarak daima ayakta kalacağını söyledi.

Azerbaycan halkının Türk kanından geldiğini ve bununla da büyük bir gurur duyduğunu ifade eden Aliyev "Bizler dini bir, kültürü bir, dili bir olan milletiz. Biz Türk cumhuri-

yetlerini büyük bir çınara benzetiyoruz. Onun kökleri çok derinlerdedir. Kökleri derinliklere uzanmış Türkleri kimse yıkamayacaktır, kimse sarsamayacaktır. Şu andaki Türk devletleri o büyük çınarın birer dallarıdır." dedi

Azerbaycan'ın uzun yıllar komünizm baskısı altında kalmasına rağmen kültür yapılarının kaybolmadığını belirten Vügar Aliyev "Bizler Azerbaycan olarak çok uzun yıllar komünist baskısının altında kaldık. Ama Allah'a şükürler olsun ki dinimizi, kültürümüzü, örf ve adetlerimizi unutmadık. Azerbaycan bağımsızlığını elde ettiğinde üstü küllenmiş olan bu duygular, bu değerler birer birer ortaya çıktı. Şimdi bizler Azerbaycan'ın güçlenmesi için elimizden gelen her şeyi yapacağız. Bu konuda bizlere Türkiye Cumhuriyeti büyük destek sağlamaktadır. Ben Türkiye Cumhuriyetine ve onun bir kuruluşu olan Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'na çok teşekkür ediyorum." diyerek sözlerini tamamladı.

Tarihten
SayfalarÖnemli
SAHSİYETLER

Hz. Ebû Bekir

Fil Vakası'ndan üç yıl kadar sonra Mekke'de doğdu. Annesi Ümmü'l-Hayr Selmâ bint Sahr, Mekke döneminde Hz. Peygamberin Erkam b. Ebû'l-Erkam'ın evinde bulunduğu sırada İslâmiyeti kabul etti. Babası Ebû Kuhâfe, Mekke fethinden hemen sonra oğlu Ebû Bekir'in aracılığıyla müslüman oldu.

Hz. Peygamberin, "Sen Allah'ın cehennemden âzat ettiği kimsesin" şeklindeki iltifatına mazhar olduktan sonra Atik lakabıyla anılmaya başlandığı bilinmektedir.

Servetini Allah yolunda harcıyıp eski elbiseler giydiği için "Zül-hilâl", çok şefkatli ve merhametli olduğu için "Ev-vâh" lakaplarıyla da anılmıştır. Ancak onun en meşhur lakabı "Siddîk"tir. "Çok samimi, çok sadık" anlamına gelen bu lakap kendisine, mi'rac olayı başta olmak üzere gaybla ilgili haberleri hiç tereddütsüz kabul ettiği için bizzat Resûl-i Ekrem tarafından verilmiş ve İslâm literatüründe bununla şöhret bulmuştur. Hz. Peygamberin vefatından sonra onun devlet yönetimi görevini üstlendiği için de "Halîfeti Resûlillâh" ünvanıyla anılmıştır.

Ebû Bekir'in çocukluğu gençliği ve müslüman olmadan önceki hayatı hakkında kaynaklarda fazla bilgi bulunmamaktadır. Yalnız elbise ve kumaş ticaretiyle meşgul olduğu, İslâmiyeti kabul ettiği sırada 40.000 dirhem kadar sermayesi bulunduğu, ticaret kervanlarıyla Suriye ve Yemen'e seyahat ettiği bilinmektedir. Hz. Peygamber'in yirmi beş yaşlarında iken katıldı-

ğı Suriye ticaret kervanında onun da bulunduğu rivayet edilir.

Hemen bütün kaynaklarda Ebû Bekir'in İslâmiyeti ilk kabul eden kişi olup olmadığı konusundaki çeşitli rivayetlere yer verilmiştir. Hz. Peygamberin onun üstünlüğünden söz ederken kendisini herkesin yalanladığı bir sırada Ebû Bekir'in inandığını ve İslâmiyet için her şeyini feda ettiğini söylemesi onun ilk müslümanlardan olduğunu göstermektedir.

Mekke döneminde İslâmiyetin yayılmasında Hz. Ebû Bekir'in Kureyş'in ileri gelenlerinden biri olmasının büyük tesiri vardır. Hz. Peygamberin Mekkelileri İslâmiyete gizlice davet ettiği sıralarda Kureyş'in ileri gelenlerinden birçok kimse onun vasıtasıyla müslüman olmuştur.

Hz. Ebû Bekir, Mekke döneminde Kureyşli müşriklerin ağır işkencelerine mâruz kalan müslüman kölelerle yabancılardan erkek, kadın, zayıf ve güçsüz pek çok kimseyi efendilerine büyük paralar ödeyerek satın alıp âzat etmiştir. Onun servetini bu şekilde harcamasından rahatsız olan babası Ebu Kuhâfe, güçsüz ve zayıf köleler yerine güçlü kuvvetli kimseleri satın almasını tavsiye ettiği zaman babasına satın aldığı kölelerden faydalanmayı düşünmediğini, bu hareketiyle Allah'ın rızasını kazanmayı umduğunu söylemiştir.

Resûl-i Ekrem Mekke'ye gelen insanları İslâmiyete davet ederken ensâb ilmini iyi bilen Ebû Bekir onun yanında bulunarak çeşitli kabile mensuplarıyla kolayca dostluk kurmasında kendisine yardımcı olurdu.

Müslümanlar Medine'ye hicret etmeye başlayınca Ebû Bekir de hicret için Hz. Peygamberden izin istedi. Resûlullah ona acele etmemesini, Allah'ın kendisine bir arkadaş bulacağını

söyleyince Hz. Peygamber ile birlikte hicret etme şerefine nail olacağını anlayarak hazırlık yapmaya başladı. Bu konuşmadan dört ay sonra Resûl-i Ekrem Kureyşliler kendisini öldürmeye karar verince Ebû Bekir'in evine gelerek Medine'ye hicret edeceklerini söyledi. O gece müşrikler tarafından evi kuşatılan Hz. Peygamber yatağına Hz. Ali'yi yatırarak Ebû Bekir'le birlikte Sevr mağarasına doğru hareket ettiler. Resûl-i Ekrem, kendilerini takip eden müşriklerin mağaranın ağzına kadar gelmesi üzerine korkuya kapılan Hz. Ebû Bekir'i teselli ederek onların kendilerine zarar veremeyeceğini söyledi. Daha sonra nâzil olan ve Ebû Bekir'in üzüntüsünü dile getiren ayet-i kerimde Resûl-i Ekrem'in onu, "üzülme, Allah bizimledir" diye teselli ettiği belirtilmektedir.

Mekke döneminde Hz. Peygamber onunla Hz. Ömer arasında kardeşlik bağı kurmuştu. Medine'de ise evinde misafir olduğu Hârice b. Zeyd ile arasında kardeşlik bağı kuruldu. Harice b. Zeyd'in, servetini kendisiyle paylaşma teklifini kabul etmeyip hicret ederken yanına aldığı paradan artakalan 5000 dirhemle Medine'de ticarete başladı. Fakat şehrin havası sağlığına iyi gelmedi ve sıtmaya tutuldu, oğlu Abdullah'a mektup yazarak Mekke'de kalan ailesini Medine'ye getirmesini istedi. Abdullah da kız kardeşleri Esmâ ve Âişe ile annesi Ümmü Ruman, Hz. Peygamber'in hanımı Sevde ile kızları Fâtıma ve Ümmü Gülsüm ile birlikte Medine'ye hicret etti.

Hz. Ebû Bekir hicretten sonra Resûl-i Ekrem'in mescid yapılmasını uygun gördüğü arsayı satın alarak Medine'deki faaliyetlerine başladı. Mekke döneminde olduğu gibi, Medine döneminde katıldığı seriyeler ve 9. yılda emîr-i hac tayin edildiği günler dışında

Hız. Peygamberin yanından hiç ayrılmadı. Kumandanlığını Resûlullah'ın yaptığı bütün savaşlarda, Hudeybiye Antlaşması, Umretü'l-kazâ ve Vedâ Haccında bulundu.

Hız. Ebû Bekir, Uhud'da savaş müslümanlar aleyhine gelişme gösterdiği andan itibaren vücudunu Resûlullah'a siper eden ve yanından hiç ayrılmayan birkaç sahâbiden biridir.

Hız. Peygamber 7. yılın Şaban ayında Necid bölgesine gönderdiği seriyeye Ebû Bekir'i kumandan tayin etti; o da Benî Kilâb ve Benî Fezâre kabilelerini yola getirerek Medine'ye döndü. Mekke'nin fethinde İslâm ordusu şehre girdiği zaman doğruca babasının yanına gitti, onu Hız. Peygamber'in huzuruna getirerek müslüman olmasını sağladı. Böylece sağlığında annesi, babası ve bütün çocukları müslüman olan yegane sahâbi oldu. Hız. Ebu Bekir Huneyn Gazvesi ve Taif Muhasarası'na da katıldı. Tebüğ Gazvesi'nde Resûlullah'ın kendisine verdiği en büyük sancağı taşıdı. Ordunun bu gazveye hazırlanması için bütün servetini Resûl-i Ekrem'in emrine tahsis etti.

Hicretin 11. yılı Safer ayının son haftasında rahatsızlanan Hız. Peygamber ashabına yaptığı konuşmada Allah Teâlâ'nın bir kulumu dünya ile kendi yanında olandan birini tercih etmekte serbest bıraktığını, o kulun da Allah'ın yanında olanı tercih ettiğini söylemesi üzerine Hız. Ebû Bekir kastedilen kişinin Resûl-i Ekrem olduğunu anladı ve ağlamaya başladı. Resûlullah onun susmasını istedi ve Ebu Bekir'in kapısı dışında mescidin avlusuna açılan bütün kapıların kapatılmasını emretti. Bunun sebebini açıklarken de İslâmiyete ondan daha faydalı kimseyi tanımadığını, insanlar arasında bir dost edinecek olsa onu tercih edeceğini söyledi. Namaza çıkamayacak kadar hastalanınca namazı Ebû Bekir'in kıldırmasını istedi.

Resûl-i Ekrem pazartesi günü kendini iyi hissederek sabah namazı için mescide gitti ve namaz kıldırmağa olan Ebû Bekir'in yanında namaza durdu. Hız. Peygamberin iyileşmesine

bütün sahâbiler gibi çok sevinen Hız. Ebû Bekir namazdan sonra kendisini ziyaret ederek bir süreden beri uğramadığı evine gitmek üzere izin aldı. Birkaç saat sonra Resûlullah'ın vefat ettiğini öğrendi. Onun hücre-i saâdetine girerek yüzünü açtı, alnını öptü ve daha sonra mescide geçti. Başta Hız. Ömer olmak üzere şaşkınlık içinde bulunan ve Hız. Peygamberin vefatına inanmak istemeyen sahâbileri ikna eden meşhur konuşmasını yaptı.

Ensarın Sakifetü Beni Saide'de toplanarak halife seçimi konusunu görüştüğünü öğrenince Hız. Ömer'le birlikte oraya giden Hız. Ebû Bekir, ensar ve muhacirlerden birer emir seçilmesini isteyen sahâbilere bu görüşün doğru olmadığını, İslâm birliğini sağlamak için tek lider etrafında toplanmak gerektiğini söyledi. Aday olarak da Hız. Ömer'le Ebû Ubeyde b. Cerrah'ı gösterdi. Fakat sahâbiler onun halife olmasını uygun görerek Mescid-i Nebvi'de kendisine biat ettiler. Hız. Ebû Bekir, takip edeceği siyasetin genel esaslarını ortaya koyan meşhur hutbesinde müslümanların en iyisi olmadığı halde onlara başkan seçildiğini ifade ederek, doğru hareket ederse kendisine yardım etmelerini, yanlış davranırsa doğrultmalarını, Allah'a ve Resûlü'ne itaat ettiği müddetçe müslümanların kendisine itaat etmelerini istedi.

Hız. Ebû Bekir'in halife olduktan sonraki ilk icraatı, Üsâme b. Zeyd'in kumandasında sefere hazırlanan orduyu göndermek olmuştur.

Resûl-i Ekrem'in peygamberlik görevini tamamladıktan sonra hastalanması, peygamber olduğunu ileri süren bazı yalancılara cesaret vermişti. Onun vefatıyla birlikte bu hareketler isyana dönüştü. Kabilelerin bir kısmı da Resûlullah'ın vefatı üzerine namaz kılmakla beraber devlete artık zekat vermeyeceklerini ilân ettiler. Bu arada Arabistan'ın muhtelif yerlerinde yaşayan yeni müslüman olmuş bazı kabileler Medine ile irtibatlarını kestiler. Bunların bir kısmı yalancı peygamberlere tâbi olurken bazıları zekat vermeyeceklerini bildirdiler.

Hangi sebeple olursa olsun irtidat edenlere mücadelede kararlı olan Hız. Ebû Bekir önce Medine'deki sahâbilerin tereddütlerini giderdi.

Hız. Ebû Bekir bu kararlı tavrıyla, irtidat hareketlerinin ve isyanların bastırılmasında ve bilhassa Tuleyha, Secah ve Müseylimetülkezzâb'ın ortadan kaldırılmasında büyük başarı kazandı. Böylece Arap yarımadası büyük bir fitneden kurtulmuş oldu.

Hız. Ebû Bekir, İslâm dinini tebliğ etme konusunda Hız. Peygamberin başlattığı stratejiyi devam ettirerek seferler düzenledi ve birçok yeri fethetti. Hız. Ebû Bekir döneminde fetihler, Irak ve Suriye olmak üzere başlıca iki cephede gerçekleşmiştir.

Hız. Ebû Bekir döneminin en önemli faaliyetlerinden birisi Kur'an-ı Kerim'in tek bir mushaf'ta bir araya getirilmesidir. Kur'an-ı Kerim, Hız. Peygamber'in hayatında, ilk nazil olmaya başladığı andan itibaren deri parçaları, yassı kemikler, kağıtlar, hurma dalları ve yassı taşlar gibi o devrin yazı malzemeleri üzerine yazılmıştı. Ayrıca birçok sahâbi onu ezberlemişti. Hız. Ebû Bekir de bu hafızlardan biriydi. Ancak yazılı olan ayet ve sûreler dağınık halde bulunuyordu. Hız. Peygamber yaşadığı müddetçe vahiy kesilmediğinden, Kur'an onun zamanında bir cilt halinde toplanmamıştı. Peygamberimizin vefatından sonra Hız. Ebû Bekir döneminde Kur'an-ı Kerim tertip sırasına göre bir cilt halinde toplanmıştır.

Hız. Ebû Bekir, 13. Hicri yılın Cemâziyelâhir ayının başlarında hastalandı. Hastalığı ağırlaşmış namaza çıkamayacak derecede halsizleşince imamlık görevini Hız. Ömer'e bıraktı. Bu arada yerine Hız. Ömer'i velihat tayin etmeye karar verdi ve durumu sahâbilerle müzakere etti ve müzakere neticesinde Hız. Osman'ı çağırarak Hız. Ömer'i halife tayin ettiğine dair ahitnameyi yazdırdı.

Hız. Ebû Bekir 22 Cemâziyelâhir 13 (23 Ağustos 634) tarihinde altmış üç yaşında vefat etti. Kızı Âişe'ye; vefat edince Hız. Peygamberin kabrinin yanına defnedilmesini vasiyet etti. Cenaze-

sinin eski elbiseleriyle kefenlenmesini, karısı Esmâ bint Umeyyâ tarafından yıkanmasını ve oğlu Abdurrahman'ın ona yardım etmesini istedi. Cenaze namazını Hz. Ömer kıldırdı. Hz. Ömer, Hz. Osman, Talha b. Ubeydullah ve oğlu Abdurrahman tarafından kabre konuldu.

Şahsiyeti ve İlmi

Hiz. Ebû Bekir kaynaklarda orta boy- lu, zayıf yapılı, seyrek sakallı, kesin bakışlı, gür saçlı, sarıya çalan beyazlıkta güzel ve ince yüzlü olarak tasvir edilir.

Hiz. Ebû Bekir Resûl-i Ekrem'e en yakın sahâbî idi. Kızı Âişe ile Hiz. Peygamberin evlenmesine dair hicretten önce verilen karar onların dostluğunu daha da pekiştirdi.

Resûl-i Ekrem bütün işlerinde Ebû Bekir'e danıştığı için bazı kaynaklarda kendisinden "Peygamberin veziri" diye söz edilmektedir. Resûl-i Ekrem'in vahiy kâtiplerinden olan Hiz. Ebû Bekir onun sırrını saklamayı çok iyi bilir, yanında pek edepli davranırdı. Gördüğü rüyaları Resûl-i Ekrem'e anlatır, bazan Hiz. Peygamberin veya diğer sahabilerin rüyalarını onun huzurunda yorumlar, olaylar ve verilecek kararlar üzerinde değerlendirmeler yapardı.

Cahiliye döneminde Kureyş'in kan davaları ile diyetlerdeki ihtilaflarına bakmakla görevli olan Ebû Bekir beşerî münasebetleri düzenlemeyi iyi bilirdi. Güzel ahlâkı, doğruluğu ve dürüstlüğü ile tanındığı, kabilesi arasında sevilip sayılan ve güvenilen bir kişi olduğu için herkes bilgisinden faydalanır, önemli işlerde kendisine danışılırdı. Cahiliye devrinde putlara tapmamış, o dönemin her türlü kötülüğünden, şeref ve haysiyet kırıcı hallerinden uzak bir hayat yaşamıştı.

Başta Kureyş olmak üzere Arap kabilelerinin tarihini çok iyi bilirdi ve en iyi ensab alimlerinden sayılırdı. Ahlâk ve mizaç itibarıyla kendisine benzediği Hiz. Peygamber ile İslâmiyetten önce çok yakın bir arkadaşlık ve dostluk kurmuştu. Onunla birlikte olduğu zamanlarda huzur duyar, Mekke'den ayrıldığında onu özler, döndüğünde ilk önce onu ziyaret ederdi.

Hiz. Ebû Bekir Kur'an-ı Kerim'i, Resûl-i Ekrem'in söz ve hareketlerini en iyi ve en süratli şekilde anlama kabiliyetine sahipti. Kur'an-ı ezbere bilir ve çok duygulu bir şekilde okurdu.

Hilafeti esnasında Kur'an-ı Kerim'i mushaf haline getirmek suretiyle İslâmiyete en büyük hizmeti yapmıştır.

Mütevazi, yumuşak huylu, hassas, uysal ve hoşsohbet bir insan olan Hiz. Ebû Bekir halifelîği sırasında daha da mütevazi olmaya çalıştı. Kendini beğen-

Hiz. Ebû Bekir ile Hiz. Ali sahabe- ler arasında en güzel konuşan iki hatip olarak tanınırdı. Ebû Bekir'in çok tesirli konuşmaları fesahat ve belâgat bakımından olduğu kadar muhtevalarının güzelliğiyle de ünlüdür. Onun bazı özlü sözleri şöyledir:

"Sana yol göstermek isteyen- den durumunu gizleme, aksi tak- dirde kendini aldatırsın";

"Bir hayrı kaçırırsan onu yaka- lamaya çalış, ulaşınca da onu geç";

"Sabır imanının yarısı, yakîn ise tamamıdır";

"Ölüme karşı haris ol, sana ha- yat verilir."

"Akıllı kimse müttakî olan, akılsız kimse de zâlim olmalıdır. En doğru kimse emanete riayet eden, en yalancı kimse de hâinlik yapandır."

"Benim nezdimde sizin en güç- lünüz, onun hakkını alıncaya ka- dar, zayıf olan kimsedir. En güç- süzünüz, ondan hak alıncaya kadar, güçlü olan kimsedir."

"Kul, dünya nimetlerinden bir şeyle kibirlendiğinde Allah Teâla o nimet ondan ayrılınca kadar buzeder"

"Azgınlık, sözünde durmamak ve hilekârlık kimde bulunursa, zararları yine kendisine doku- nur"

"İmanı olmayanın dini yoktur. Yaptığı işi Allah için yapmaya- na mükâfat yoktur. Niyeti olmaya- nın ameli yoktur"

nenlere çok kızardı. Fakirlere, zor du- rumda olanlara yardım eder, misafirle- re ikramda bulunurdu. Hiddeti, cesare- ti ve atılganlığı hemen farkedilmezdi.

Her zaman vakarlı ve ağır başlıydı. Az konuşur, kumandan ve valilerine de az konuşmalarını tavsiye ederdi. Onun dürüstlüğü çok meşhurdur. Başkalarının hakkına titizlikle riayet ederdi.

Hiz. Ebû Bekir hadislerin rivayetine önem verir, Resûl-i Ekrem'den bizzat duymadığı bir hadisi rivayet eden sa- habilerden bunu Resûlullah'ın söyledi- ğine dair şahit getirmesini istediği olurdu.

Hiz. Ebû Bekir'in kumandanlarına ve valilerine verdiği emirler İslâm'ın ve Kur'an'ın evrensel esaslarına dayan- maktadır. Bu emirlerin savaş hukuku ve gayri müslimlerin statüsüyle ilgili olanları dikkat çekicidir.

Hiz. Ebû Bekir, devletin en üst kade- mesindeki kişi olarak yönetimde istişâ- reye önem verirdi. O, gerekli gördüğü hususta tecrübeli sahabilerle görüşür ve onların fikirlerinden istifade ederdi.

Hiz. Ebû Bekir, görevlileri ehil şahıs- lar arasından seçmeye özen gösterirdi. Bir memur tayin edince ona görevin- de esas alacağı hususları güzel bir şe- kilde anlatır, talimatını açık bir şekilde verir ve verilen talimata uymasını is- terdi.

Hiz. Ebû Bekir döneminde zimmet ehlinin haklarına son derece riayet edilmiştir. O, müslümanların himaye- sine giren gayri müslimlere verdiği haklara riayet edilmesi için gerekli ted- birleri almış, onların can güvenliğini, temin etmiş, din ve vicdan hürriyetle- rini garanti altına almıştır.

Hiz. Ebû Bekir devlet işlerinde Hiz. Peygamber'den kendisine intikal eden mührü, şahsî işlerinde ise "Ni' me'l- Kâdiru Allah" (Allah ne güzel kâdir- dir) nakşını taşıyan mührünü kullan- mıştır.

Hiz. Ebû Bekir, iki yıldan biraz fazla süren hilafeti döneminde önce, devle- tin iç huzurunu temin etti. Müslüman- ların birliğini sağladı.

Dini Yayınlar Fuarı Değerlendirme Toplantısı İstanbul'da Yapıldı

17 yıldan buyana her yıl Ramazan ayında Ankara ve İstanbul'da organize edilerek geleneksel hale gelen Dini Yayınlar Fuarı'nın değerlendirme toplantısı Genel Müdürümüz Mehmet KERVANCI Vakfımız Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi ve Vakıf Fuarcılık Ltd.Şti. Müdürü Ömer KARA, İşletmenin diğer görevlileri ile Basın Yayın Birliği Yönetim Kurulu üyeleri ve yayınevi temsilcilerinin katılımlarıyla 17 Temmuz 1999 Cumartesi günü İstanbul'da yapıldı.

Toplantı öncesinde Basın Yayın Birliği adına Başkan Ahmet Vural Vakfımızın 1983 yılından buyana yayıncılık alanında yapmış olduğu hizmetler ve kültürümüze sağladığı katkılardan dolayı Diyanet İşleri Başkanımıza, Vakfımız Genel Müdürüne, Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi ve Vakıf fuarcılık Ltd.Şti. Müdürüne şükran plaketi sundu. Diyanet İşleri Başkanımızın plaketi de kendisine takdim etmek üzere Genel Müdürümüz aldı.

Daha sonra Dini Yayın Fuarlarının değerlendirilmesine geçildi.

Geçmişte düzenlenen Dini Yayınlar Fuarları olumlu yönleri ve eksikleriyle müzakere edildi.

Genel Müdürümüzün oturum başkanlığını yaptığı toplantıda söz alan yayınevi temsilcile-

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı'ya plaket verilirken.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Müdürü Ömer Kara'ya plaket verilirken.

rinden Mehmet Doğru (Damla Yayınevi) Diyanet Vakfı'nın; Dini Yayınlar Fuarı, Yayınevi çalışmaları, Kutlu Doğum Haftası Kutlamaları, İslam Ansiklopedisi neşri vb. bir çok hizmetlerinden dolayı bir çıkış açtığını ve bu sebeple Diyanet Vakfına teşekkür etmek istediğini belirtti. Mehmet Doğru, Dini Yayınlar Fuarında teknik donanım ve fiziki görünüşe daha çok ağırlık verilmesi gerektiğini belirterek yayıncıların da yayınlarını sergilemede, tertip ve düzene önem vermeleri gerektiğini ifade etti.

Beyan Yayınları adına söz alan Ali Kemal Temizer fuarda sergilenen yayınların tamamının dini yayın olmaması sebebiyle isminin değiştirilebileceğini ve böylece daha geniş bir kesimin fuara iştiarak edebileceğini belirtti. İstanbul Sultanahmet Meydanında Ramazan ayında yapılan şenliklerin fuara ayrı bir hava getirdiğini söyleyen Temizer, bu sebeple fuarın şenliklerle bütünleştirilmesi gerektiğini ve fuar kapanış saatlerinin ziyaretçilerin akışına bırakılmasını önerdi.

Basın Yayın Birliği İkinci Başkanı ve Timaş Yayınları temsilcisi Osman Okçu ise Ramazan ayında

düzenlenen Dini Yayınlar Fuarı süresinin Ramazan Bayramını da içine alacak şekilde düzenlenmesinin yayıncılar açısından daha faydalı olacağını belirterek, diğer fuar faaliyetlerinin oluşturulabilecek komisyonlarla Basın Yayın Birliği tarafından da desteklenebileceğini söyledi.

Çağrı yayınlarını temsilen toplantıya katılan Şaban Kurt, fuarın isminin değiştirilmemesini, ancak yapılacak tanıtım çalışmalarıyla ülkemizdeki her kesim insanın fuarı ziyaretinin sağlanabileceğini ifade etti.

Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Müdürü Ömer Kara ise Fuarlarda Diyanet İşleri Başkanlığı Mushafı İnceleme Kurulunun mührünü taşımayan Kur'an-ı Kerim ve Kur'an-ı Kerim meallerinin satılmaması gerektiğini belirterek bu konuda organizasyona yardımcı olunmasını talep etti.

Daha sonra toplantıya katılan diğer yayıncılar da söz alarak Dini Yayınlar Fuarının geçmişi ve geleceği ile ilgili değerlendirme ve tavsiyelerde bulundular.

Fuarların genel bir değerlendirmesini yapan Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı; Türkiye Diyanet Vak-

fı'nın yayıncı, okuyucu ve yazarları manevi bir mekanda buluşturma gayesi ile bu tür fuarları tertip ettiklerini ve ilk fuardan bugüne kadar çok büyük mesafeler kat edildiğini belirterek, "Kanaatim odur ki bu hizmet gelişerek daha etkin ve daha verimli bir hale gelecektir, ancak bazı kuralların belirlenmesinde ve fuara katılan her kesimin bu kurallara uymasında fayda vardır" dedi. Fuarın fiziki görünüş ve teknik donanımına önem verilmesi ve fuarın daha da modernleşmesinin sağlanabileceğini belirten Kervancı, resmi kurumların da fuara iştirakinin sağlanmasının gerektiğini ifade etti. Türkiye Diyanet Vakfı'nın bu tür fuar organizasyonlarını ticari maksatla yapmadığını belirten Kervancı, "Bu fuarlara toplumun tüm kesiminin ziyaretinin sağlanması kültürel faaliyetlere azami önem gösterilmesi, fuarların konferanslar, paneller, tasavvuf musiki konserleriyle, hat, tezhip ve ebru sergileriyle, yarışmalarla zenginleştirilmesi güzel olacaktır. Ayrıca vatandaşlarımıza kaliteli seviyeli ve güvenilir eserler sunulması noktasında yayıncılarımıza büyük görevler düşmektedir. Ülkemizin içerisinde bulunduğu şartlar dikkate alınarak birlik beraberlik ve ülke bütünlüğü açısından her kesimin üzerine düşeni yapması gerekmektedir" dedi.

Yapılan diğer müzakerelerden sonra Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı'nın teklifiyle gelecekte organize edilecek olan "Dini Yayın Fuarlarının" yayıncıların da katılımıyla oluşturulacak olan komisyonların yapacağı hazırlık çalışmalarıyla reklam ve tanıtım, kültür faaliyetleri ve teknik donanım konularında en üst seviyeye çıkartılması görüşleri benimsendi.

Amerikalı Profesörler

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarını Ziyaret Etti

Amerika Birleşik Devletleri'nin çeşitli üniversitelerinden Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve dinî yapısı hakkında incelemelerde bulunmak üzere ülkemize gelen profesörlerden oluşan heyet Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nı da ziyaret etti.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nın Kızılay'daki genel merkezinde yapılan toplantıda, Başkan Ayşe Sucu Kadın Kolları'nın gerçekleştirdiği faaliyetler hakkında bilgiler vererek, yabancı heyetin sorularını cevaplandırdı.

Amerikalı heyete kadın kolları hakkında bilgi veren Ayşe Sucu, Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nın dünya ve Türkiye şartları gözönünde bulundurularak kadınlarımıza ve genç kızlarımıza daha yakın olabilmek ve onların problemleriyle ilgilenerek uygun çözümler getirmek maksadıyla 1996 yılında kurulduğunu söyledi.

Kadın Kollarının kuruluş amacını da açıklayan Ayşe Sucu, "Dinin doğru öğretilip anlatılmasına katkıda bulunmak, Kur'an'ın getirdiği, insanın ve insanların yücelmesine sebep kıldığı değerlerin hayata geçirilmesini sağlamak ve bu konularda toplumu bilgilendirmek, kadınlar arasında fikir ve bilgi alışverişi sağlamak, dostluk, birlik, beraberlik ve yardımlaşma duygusunu geliştirmek, konferanslar, paneler, seminerler, açık oturumlar tertiplemek ve tertiplenen aynı amaçlı toplantılara katılmak, tezhip, hat, ebru, dikiş nakış ve benzeri el sanatları kursları açmak, kişiyi ve toplumu ilgilendiren dinî, sosyal ve kültürel her

konu hizmet alanımızın içindedir." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nın daima çatışmaların ve ayrışmaların üstünde kaldığını, hizmetleri çatışma üzerine değil, birlik beraberlik hoşgörü ve karşılıklı anlayış prensipleri üzerine oturtmaya çalıştıklarını belirten Ayşe Sucu "Zira din vazgeçilmez temel inanç esasları ibadet ve ahlâk kurum ve kurullarıyla insanları bölüp parçalamak için değil, birlik beraberlik ve yardımlaşma esprisi içinde mutlu bir hayat sürmelerine vesile olmak için gelmiştir." dedi.

Kadın Kollarının Türkiye Diyanet Vakfı'nın çatısı altında bulunmasının bir tesadüf değil bir tercih sebebi olduğunu vurgulayan Ayşe Sucu, "Kadın Kollarımız, emeklerini, çabalarını birleştiren üyelerimizin çalışma alanı olarak dinî alanı seçmelerinin ve bu konuda Türkiye Diyanet Vakfı çatısı altında bir araya gelmelerinin elbette bir sebebi vardır; bu ter-

cih rastgele değil bilerek yapılmış bir tercihtir. Bu sebep de, dinin gerek fert gerek toplum için vazgeçilmez bir ortak değer olduğudur. Bu itibarla böyle çok zaruri bir ihtiyacın karşılanması konusunda öncelikle kadınıımızın ve tüm insanımızın yanında olmak, onların bu yoldan elde edecekleri mutluluklarına katkıda bulunmak, ortak olmak bizim için de mutlulukların en doyurucusu ve en çok huzur verenidir olmaktadır.

Toplumun din konusunda aydınlatılması ve ibadet yerlerinin yönetilmesi, 633 sayılı kanuna göre Diyanet İşleri Başkanlığı'nın sorumluluk ve yükümlülük alanına girmektedir. Kadın Kollarını kurduğumuz Vakfımız da bu konularda Diyanet İşleri Başkanlığı'na yardımcı olmak amacıyla kurulmuş bir gönüllü kuruluştur, bir sivil toplum örgütüdür." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu konuş-

masını şu şekilde sürdürdü.

“Bizler Kadın Kollarımızın üyeleri ve çalışanları olarak, bir taraftan ecdadımızın Vakıfçılık alanında bize açtığı geniş yol ve bıraktığı zengin tarihi mirası örnek alarak, diğer taraftan modern dünyada sivil toplumların insanlığın mutlu kılınması istikametinde yüklendikleri misyonu dikkate alarak, toplumumuzun özellikle kadın kesiminin dinî konularda bilgilendirilmelerine gönüllü olarak katkıda bulunmayı hayırlı ve zeukli bir çalışma alanı olarak görüyoruz.

Kadın Kollarımız faaliyetlerini kendi alanlarında uzman kişilerle yürütmektedir. Bunun da sebebi, hizmet götürmeyi amaçladığımız hedef kitlemize ehil ellerden ve ana kaynaklardan

alınmış sağlıklı bilgi ulaştırmaya çalışmaktır.

Dinimizin toplumumuzda tarih boyunca değişik bölgelerin şartlarından da etkilendiği yaşadığı bir pratik yönü vardır; bir de ana kaynakların garantisi altında olan sağlam bir temel yapısı vardır. Biz çalışmalarımızda toplumumuza öncelikle ana kaynaklarda yer alan bu sağlam yapıyı sunmayı amaçlıyoruz.

Diğer taraftan da yaşanan İslâm'daki farklılıkları ayrılık sebebi haline getirmeden, inanan bütün insanlarımızı bir üst kimlik olarak İslâm adı altında, mutlu ve huzurlu bir din kardeşliği etrafında toplamak istiyoruz. Bu yüzden farklı anlayışları ve uygulamaları, bir ayrılık sebebi değil, aksine bir kültür zenginliği,

gi, karşılıklı hoşgörü vesilesi olarak görüyoruz.

Diyanet İşleri Başkanlığımızın Devletimizin Anayasada yeri olan bir temel kurumu olması dolayısıyla din-devlet münasebetinde sağlıklı bir diyalog olabileceğini düşünüyor ve karınca kararınca bu diyaloga biz de olumlu katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu noktada Cumhuriyetimizin kurucusu büyük önder Atatürk'ün İslâm Dini hakkındaki görüş ve düşünceleri bizim için büyük önem taşımaktadır. Bu düşünceyledir ki Cumhuriyetimizin 75. kuruluş yıldönümü olan 1998 yılında Kadın Kollarımız “Atatürk ve Din” konusunu panel konusu olarak işlemiş ve tartışmaları da bir kitap halinde kamuoyunun istifadesine sunmuştur.

Dinî istekler, ihtiyaçlar ve duygular, şayet kendi çerçevesinde değerlendirilip, siyasî iktisadî, sosyal, ideolojik ve benzeri çıkar hesaplarıyla kullanılmadığı takdirde, toplumumuzda fertler ve gruplar arasında, özellikle de din-devlet ilişkilerinde herhangi bir önemli problemin yaşanmayacağını düşünüyoruz.

Zaman zaman problem gibi topluma yansıyan olumsuz görünümünün de toleransla, diyalogla olumlu bir şekilde çözümleneceğine inanıyoruz.

Biz, bir dinin içindeki mezhep ve mezhep farklılıklarının toleransla yaklaşmaları bir tarafa farklı dinlere inananların da aynı anlayış içerisinde birbirlerine bakmaları gerektiğine ve yeryüzündeki tüm insanlığın bu yolda mutluluğu daha kolay yakalayacaklarını düşünüyoruz.”

Ayşe Sucu'nun verdiği bu bilgilerden sonra Amerikalı heyetin soruları cevaplandırıldı. Heyete Türkiye Diyanet Vakfı'nın çeşitli yayınları da hediye edildi.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

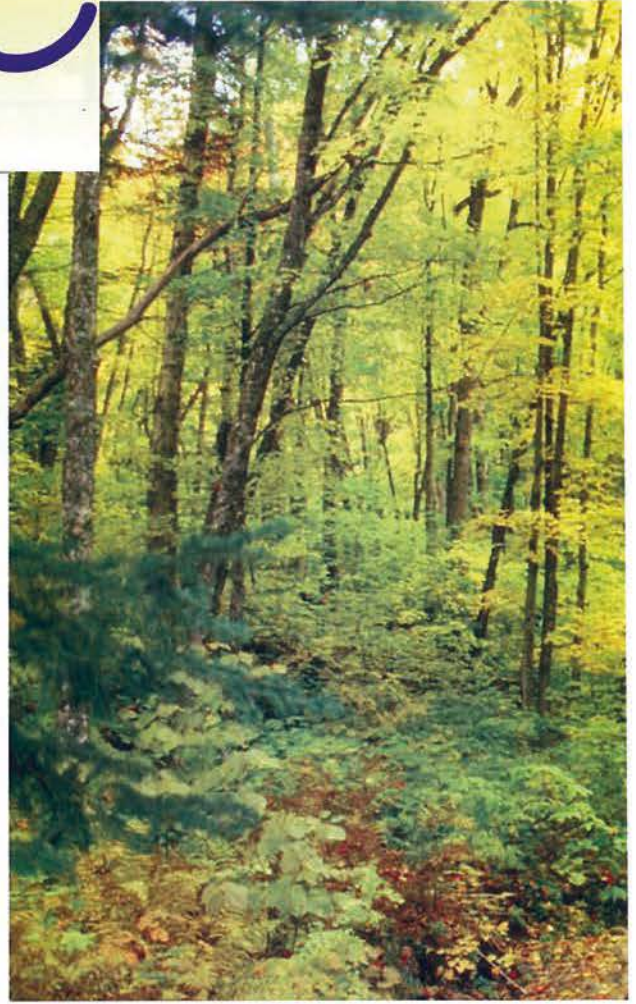
Çevre denince genel manada bir canlının içinde yaşadığı, davranışlarını etkileyen ortam akla gelir.

Canlı ve cansız varlıklar üzerinde zararlı tesirler bırakacak şekilde çevre şartlarında (fizikî, kimyevî ve biyolojik) meydana gelen değişikliklere de çevre kirlenmesi denmektedir.

Başka bir ifadeyle çevre kirlenmesi; yeryüzündeki çevre dengesine kısa dönemli-uzun dönemli zarar veren ya da verebilen maddelerin veya enerjinin suya, toprağa ve havaya bırakılmasıdır.

Bu da genellikle yanma ürünleri; insan dışkı; teneffüs edilmiş hava; tozlar, patojen (hastalık yapan) mikroplar; buharlar; gazlar; endüstriyel solventler (çözücüler), ekstrem (aşırı yüksek veya düşük) sıcaklıklar; zirâî gübreler, infrared (kızıl altı, ötesi), ultraviole (mor ötesi) ve hatta görünen ışık; iyonlaşan radyasyonlar; radyoizotoplar; gürültü; aşırı yüksek frekanslı ses ve bazı mikrodalgalı elektromanyetik radyasyonlar vb. çevreyi kirlenmeye elverişli etkenlerle olur.

Bunun neticesinde de, su kirlenmesi, toprak kirlenmesi, hava kirlenmesi meydana gelir.

Kirliliğin meydana geldiği ortamlar; insan ve diğer canlılar için sıkıntı olmaya başlar. Kirlilik arttıkça bu insan sağlığının tehlikeye girmesine ve canlıların yok olmasına kadar gider.

Ülkemiz güzelliklerle ve nimetlerle doludur. Hangi alana bak-

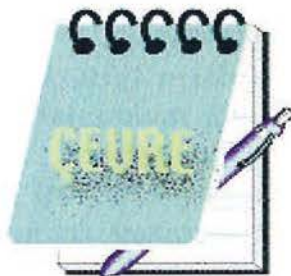

ülke...

Bu güzel ülkemize daha çok ihtimam göstermemiz düşüncesiyle çevre konusuna kısaca değinelim dedik. Konuyu incelerken de Çevre Bakanlığı'nın 5 Haziran Dünya Çevre Günü dolayısıyla "Garip Ama Gerçek" başlığıyla yayınlamış olduğu

broşürdeki bilgiler bize ilginç geldi; size de ilginç geleceği ve yararlı olacağı düşüncesiyle buraya aktarmayı uygun bulduk:

sanız Allah'ın bize bahşettiği sayısız güzelliği müşahade edersiniz. Tarım alanlarımız, su kaynaklarımız, madenlerimiz, ormanlarımız; hasılı havası, suyu, bitki örtüsü ve deniziyle gıpta edilecek bir

Bunları biliyor musunuz?

- Yurdumuzda doğal olarak bulunan 9.000 bitki türünden, yalnız ülkemizde yetişen 3.000 türün endemik (ülkemize has) olduğunu,

- Ülkemizde yaşayan hayvan türü sayısının tüm Avrupa kıtasında yaşayan hayvan türlerinin 1.5 katı olduğunu,

- Ülkemizde doğal olarak 120 memeli hayvan, 440 kuş, 13 sürüngen, 350 balık türünün yaşadığını ve 15 memeli, 46 kuş, 18 sürüngen türünün yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu,

- Dünyanın büyük kuş göç yollarından ikisinin Anadolu'dan geçtiğini,

- Sulak alanların, biyolojik çeşitlilik açısından dünyanın en verimli bölgeleri olduğunu ve ülkemizde uluslararası 56 adet sulak alan bulunduğunu,

- Ülkemizdeki toprakların üçte ikisinin su veya rüzgar erozyonunun etkisi altında olduğunu ve her yıl 11 cm kalınlığında ve Kıbrıs Adası büyüklüğünde toprağımızın erozyonla yok olduğunu,

- Bir ton kullanılmış beyaz kağıt, geri kazanıldığında 16 adet çam ağacının, bir ton kullanılmış gazete kağıdı geri kazanıldığında ise 8 adet çam ağacının kesilmesinin önlenmiş olacağını,

- Geri dönen her bir ton cam için yaklaşık 100 litre petrol tasarruf edilmiş olacağını,

- Ülkemizde yaklaşık 1 milyon ton kağıtla gereksiz yazışma yapıldığını,

- İnsanların birbirlerine gönderdiği mektupların % 44'nün okunmadığını,

- Yalnızca 100.000 aile gereksiz yazışmayı durdurursa, her yıl 150.000 ağacın

kesilmekten kurtulacağını,

- Bir insan ömrünün 8 ayını, gereksiz yazışma zarflarını açarak geçirdiğini,

- Doğaya atılan atıkların % 60'nın boya ve boya ürünleri olduğunu,

- Otomobilinizi hortumla yıkadığınızda yaklaşık 550 litre su harcadığını,

- 3.7 litre benzinin yaklaşık 3 milyon litre içme suyunu kirletebileceğini,

- Bir cam şişenin doğada 4000 yıl, plastiğin 1000 yıl, cıkletin 5 yıl, bira kutusunun 10-100 yıl, sigara filtresinin 2 yıl süreyle yok olmadığını,

- Bir büro elemanının yılda 81 kilo yüksek vasıflı kağıdı çöpe attığını,

- Bir topak tereyağ üretmek için 400 litre suya ihtiyaç olduğunu,

- Büyük bir kayın ağacının, 72 kişinin 1 günlük oksijen ihtiyacını karşıladığını,

- Dünyadaki mevcut suların ancak % 1'nin kullanılabilir su olduğunu,

- Dünyada her gün sağlıksız sulardan 25.000 kişinin ölmekte olduğunu,

- Son 3-4 yıl içerisinde 24 milyon hektar alanın çölleştiğini,

- Dünya yüzeyinin % 6'sının çölleşmiş, % 29'unun da çölleşme yolunda olduğunu,

- Dünya nüfusuna her gün 250 bin, her yıl 93 milyon kişinin katıldığını.

KAZAKİSTAN İNCELEMELERİ

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Kazakistan'da gerçekleştirilen faaliyetleri yerinde incelemek ve Vakfımızın Alemdiller Üniversitesi bünyesinde açtığı İlahiyat Fakültesi binası için gerekli çalışmaları yapmak üzere Vakfımız Genel Müdürü Mehmet Kervancı başkanlığında, Türkiye Diyanet Vakfı İnşaat Mühendisi Mehmet Yıldırım ve Nakkaş Semih İrteş'ten oluşan heyet Kazakistan'a gitti.

Kazakistan'da yapılan incelemeler neticesinde Kazakistan'da bir binanın satın alınarak, yada sıfırdan başlanmak üzere bir ilahiyat fakültesi binası yapılması, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından inşa edilen camilerin bazı noksanlıklarının olduğu

tespit edilmiş ve noksanlıkların bu yaz dönemi içerisinde giderilmesi kararlaştırılmıştır.

Yine Kazakistan Dini İdareince yapılan Merkez Camii'nin kubbe tezyinatı işinin Türkiye Diyanet Vakfı tarafın-

dan nakkaş Semih İrteş'e yaptırılması uygun görülmüştür. Türk ve Kazak motiflerinden oluşacak tezyinat işinin bütün masrafları da Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanacaktır.

BİR ULU TÜRK EMİRİ

AHİ EMİR AHMED

KİMDİR?

Merih BARAN

Konumuz olan Ahî Emir Ahmed'e ait bilgilere girmeden evvel Ahiliğin Anadolu toprakları üzerinde kurumlaştığı dönemlerdeki felsefesinden ve yapısından kısaca bahsetmekte yarar vardır.

Zira Ahî Emir Ahmed'i, o dönemin yaşantısı ve şartları içinde ele almak onu tanımamıza daha fazla yardımcı olacaktır.

Ahiliğin Anadolu topraklarında kurumlaşması, orta Asya'dan gelip bu topraklara yerleşen soyumuzla başlamıştır. Ancak zaman akışı içinde ahilik kavramı, fikrî ve fiilî etkinlikler açısından büyük ölçüde değişikliğe uğramıştır. Osmanlı döneminden evvel yani, Selçuklu ve Beylikler döneminde bu kurumun faaliyet ve işlerliğin daha çok geniş kapsamlı bir zemine ve ilişkilere dayandırılmış olduğunu görüyoruz. Ancak sonradan sonraya bu etkinlikler sadece ticarî ve meslekî sahalara sınırlı kalmıştır. Halbuki o devirlerdeki Ahî Ocakları, Anadolu topraklarında kurdukları medreselerle, bilim, fen ve eğitim alanlarında toplumun eğitilmesine, kurdukları zaviye, tekke ve aş ocakları ile sosyal dayanışmanın sağlanmasına ve Seyfi Kol düşüncesi içinde disiplinli ve düzenli bir beraberlik ile Türklüğün ve İslamiyetin yine bu topraklar üzerinde yerleştirilmesine etken olmuşlardır.

Temel ilkeleri sevgi, dostluk ve kardeşlik olan Ahilik, o çağlarda eli açıklığın dayanışma ile sevginin, hoşgörü ile bilginin ilim ile bütün-

şerek meydana getirdiği güzellikleri, insanların hep bir arada paylaşmasını mümkün kılmıştır. Fütüvvetnamelerle belirlenmiş olan bütün kurallar, bu kurumun içinde sosyal yaşantıyı da disipline etmiştir. Nitekim Osmanlı ordu nizamının kuruluşu esnasında da Ahî kıyafetlerinin örnek alındığını görüyoruz.

İşte bu dönem, yani 13 ncü ve 14 ncü asırlar, AHİ EMİR AHMED isminin kayıtlara geçtiği dönemdir. Ailenin göç yolu ile Horasan'dan Azerbaycan'a, daha sonra Zencan'a ve oradan da Bayburt'a gelerek yerleştiğini ve Danişmend Gazi'lerin bir kolu olarak bildiğimiz Uygur Türklerinden olduğunu kabul ediyoruz.

Ahî Emir Ahmed, Selçuklu döneminin sonu ile Beylikler dönemini içeren dönemde, yani 13 ncü asrın ikinci yarısı ile 14 ncü asrın ilk yarısında yaşamıştır. Ebu Said Bahadır Han, İlhanlı ve Allaaddin Eretna dönemleri ile sürecin içindedir. Doğum tarihine ait elimizde kesin bir kayıt yoktur. Ancak mevcut belgelere dayanarak yapılan titiz hesaplamalar sonunda, bu tarihin 660-662 yıllarına yani, bundan 754-756 sene önceki tarihle belirtildiğini tesbit ediyoruz. Kişiliği ile yaptığımız araştırmalarda ise gerek bütün Ahî şecerelerinde gerekse diğer bütün kayıtlarda Emirlik Mertebesine ulaşmış aynı isimde başka bir isim yoktur. Bu sebeptendir ki isim benzerliği olan kişilerin hiç birinin ne zaman, ne mekan ne de paye bakımından onunla karıştırılmaması gerekir.

Ahî Emir Ahmed'in, çocukluk ve gençlik yıllarında Bayburt'ta olduğunu ve Bayburt'u bir kültür merkezi haline getiren Mahmudiye Medresesinde ve onun yanı sıra Yakutiye Medreselerinde yetiştiğine ve feyzini buralarda aldığına dair kayıtlar vardır. Bizzat kendisinin, Ulu Arif Çelebi'yi Bayburt'ta kendi konağında misafir ettiği zamanki bir ifadesi de bunu teyit etmektedir. Yine başka bir kayıt da çocukluk dönemlerinde büyük hayranlık duyduğu Mevlâna Celâleddin Rumî ile kurduğu manevi bağ neticesi, mevleviliği de benimseyip fereci giyerek posta oturduğunu belirtmektedir. Baba ismi olarak Zeyn-El-Hac ismi geçmektedir. Bunun bir isimden çok Mahlas olma ihtimali de mevcuttur. Çünkü o zamanın yaşantısı içinde, hatta birden fazla mahlas ile adlandırılan ünlü kişilerin mevcudiyeti bu ihtimale yer veriyor. Nitekim Ahi Emir Ahmed ile ilgili kayıtlarda da, Bayburtî - Zencanî - Zekiyyeüddin gibi mahlasların onun ismi ile birlikte kullanıldığını görmekteyiz. Son örnek mahlas Zekiyye-üddin'e Sultan Veled'in Divanında Ahî Emir Ahmed'e yazdığı bir mektupta raslıyoruz. Zekiyye, Ahî ilkelerinde en son derece olan yedinci dereceyi ifade eder. Yine Sultan Veled Divanında onun yedi oğlu olduğundan söz eder, büyük takdir, sevgi ve hayranlık ifadeleri içeren ve davetiye niteliği taşıyan bu Divan, kuşkusuz Ahî Emir Ahmed'in yüce kişiliğini çok açık ifade etmektedir. Sultan Veled ondan bahsederken, "Afakda Meşhur - Makam Sahibi - Kıdvet-ül-Hülefa" gibi, yani, halifelerin en büyüğü, cihanda tanınan anlamı olan sıfatlarla bahsetmiştir. Ahî kurumları içinde aşılması gereken yolun yedi aşama ile geçilerek yüksekliğe ulaşıldığı düşünülürse, Ahî Emir Ahmed'in bu aşamaların

en üst düzeyine ulaşmış, Emirlik payesini elde etmiş, o zamanının güçlü saygın kişisi olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Anadolu'da Yunus Emre'nin Mevlana'nın isimlerinden söz edildiği dönemde Emirlik payesi ile taçlanmış bu ulu insanın, Ahî ilkelerini tesbit eden fütüvvetnameleri olduğu ve bunların oğullarından Hasan'ın çocuğu olan torunu Ahî Ali tarafından tekrar kaleme alındığı, tesbitler arasındadır.

Ayrıca Türk lehçelerinin tesbitine dayalı "Sözlüklü Türkçe Arapça Gramerin" yazarı olduğu ve eserinin eğitim alanında Anadolu ve Arap yarımadaalarında kullanıldığı bazı tetkiklerle ifade edilmektedir. Bunlardan başka Konya'da kurulan Mevlevi Ahîliğini yönlendirdiğine, tasavvuf ve edebiyat alanında onlara destek verildiğine dair tesbitleri vardır.

Ahi Emir Ahmed, Bayburt'tan sonra yerleştiği Sivas'ta, zaviyesini, mescidini, tekkesini ve kervansarayını kurmuş, vakıf haline getirdiği çok büyük mal varlığı ile yaşantısını Sivas'ta sürdürmüş ve ömrünü tamamlamıştır. Bu büyük divanın içinde yer alan ve türbesinin hemen karşısında olan iki hamamına, "Ebheri Hamamı" ismini vermiştir. Bu isim iki ayrı nedenle konulmuş olmalıdır. Birincisi: Ebheri namı ile anılan, felsefe, matematik ve astronomi dalında Yakutiye Medresesi'nde de eğitim vermiş olan Türk Bilgini Esiruddin Mufaddal Bin Ömer'in talebesi olması, dolayısı ile hocasına atfen bu ismi vermiş olabileceği, ikincisi ise İran'da Zencan'a yakın bir mesafede yer alan Ebher şehrinin, soyunun göç yolunda durakladığını ve kaldığı bir yer olması nedeni ile bu ismi vermiş olabileceği hususudur.

Selçuklu mimari üslubu ile inşa ettirdiği türbesi içinde yatan Ahî Emir Ahmed'in bedeninin mumyalanmış olduğuna dair bazı kayıtlar mevcut ise de, en azından bugün böyle olmadığını biliyoruz. Toprakpazarı Mevkii, Pulur Mahallesinde bulunan türbesinin saçak altı kitabesinde sülüs yazısı ile 733 H. yılında yapıldığı ve yapılmasını kendisinin emrettiği kaydedilmiştir.

Türbenin ölümünden evvel yapılmış olabileceğini söyleyebiliriz ancak yine de 733 Hicri yılından ne kadar sonra öldüğünü kesin olarak tesbit etmek mümkün olmamıştır. Dönemin örf ve adetlerine göre ünlü kişilerin bedeninin ölümünden sonra mumyalanması nedeni ile Ahî Emir Ahmed'in de bedeninin mumyalandığına dair olan kayıtlar doğruluk kazanabilir. Ancak mezarının açılarak define aranmış olması sebebiyle bu konu devamlılığını sürdürememiş olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim son yirmi otuz yıl içinde türbenin etek kısımlarından yukarı kısımlara kadar, çevrede açılan yolların yapımı esnasında toprak ile örtülmüş, onarım yapılmamış içindeki mezarlar kazılarak tahrip edilmiş ve adeta kaderiyle baş başa bırakılmıştır. 1984 yılında ilgili kuruluşlar nezdinde sürdürülen teşebbüslerle onarıma başlatılmış ve 1990 yılında da tamamlanmış olup geniş avlusu içinde Türbe eski görkemine kavuşmuştur. Türbenin göze çarpan bir özelliği de kuzeye bakan giriş kapısıdır. Kapının mimari çizimi adeta bir insan gövdesi üzerine oturtulmuş bir mevlevi sikkesini yansıtmaktadır. Eski tarihi yapıların gerek mimari tarzları ve gerekse yapı süslemelerindeki ayrıcalıklarla değişik mesajları yansıttığı düşünülürse. Kapı görünümü ile Ahî Emir Ahmed'in mevleviliği arasında bir bağlantı kurmak müm-

kün görünmektedir. Mevleviliğe çocuk yaşta kabul edilen Mevlâna ile başlayan yakınlığının oğlu Sultan Veled ve daha sonra da torunu Ulu Arif Çelebi ile devam ettiği kayıtlarda çok açık görülmektedir.

Altı yıl boyunca sürdürülen araştırmalar sonunda kaleme alınmış olan "Ahî Emir Ahmed" isimli kitap Kültür Bakanlığının açtığı yarışmada ödüle layık görülmüştür.

Bütün bu araştırmaların sonucu olarak Ahî Emir Ahmed'i tasavvuf alanında, dil alanında ve Ahî teşkilâtı içinde, bir mutasavvıf, bir bilgin ve çok ünlü bir Ahî olarak görmekteyiz. Her ne kadar yakın tarihimizde, hayatı ve kişiliği ile ilgili yapılmış başka bir araştırma yoksa da, Ona ait bu ilk kitabın bir başlangıç olacağını, gerek atik kayıtlarında, gerekse kütüphane ve arşivlerimizde tarihçilerimiz ve araştırmacılarımız için daha pek çok belgenin bulunduğu söyleyebilirim. Günümüzde sadece esnaf teşkilâtı hüviyetini taşıyan Ahîliğin yedi yüz elli yıl evvel çok daha farklı boyuttaki çizgisinde yaşamış olan ve bugün çevresindeki toplum tarafından evliya olarak nitelendirilen bu büyüğümüzü, atalarımızı tanıtmayı manevi bir borç ve faydalı bir hizmet olarak düşündüm. Geçmişteki bu değerleri tanımak ve sahip çıkarak gelecektekilere aktarmakla geride bıraktığımız ve övünmekte haklı olduğumuz tarihimizle geleceğimiz arasında sağlam köprüler kurmuş oluruz. Bu inanışla AHÎ EMİR AHMED'i kısaca tanıtmaya çalıştım.

Onun bana yedi yüz elli yıl önceden uzattığı elini, büyük bir sevgi ve saygı ile tutuyor, manevi desteğinin tüm insanlığın üzerinde olmasını diliyorum.

ANAYURTTAN ATA YURDA DÖNÜŞ

Bundan iki yıl önce; din alanında eğitim-öğretim görmek, Atayurtlarında din alanında meydana gelen boşluğu doldurmak, yüce kitabımız Kur'an-ı öğrenmek ve manevî alanda birer mimar olmak düşüncesiyle Anayurda gelen ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın himayesinde Türkiye'de iki yıl eğitim gören Türkmenistanlı öğrenciler, eğitimlerinin geri kalan kısmına ülkelerinde devam etmek üzere Atayurda dönüş yaptılar.

Kemal Güran

Yemek sonunda bir konuşma yapan Kemal Güran, demirperde gerisi ülkelerde meydana gelen son değişikliklerden ve bağımsız müstakil Türk devletlerinin ortaya çıkmasından sonra bu dünyadan, Türkiye'ye, Diyanet İşleri Başkanlığına

ve Türkiye Diyanet Vakfı'na üç önemli talep geldiğini belirterek, bu taleplerin; İslâm dinini öğretecek din görevlileri, ibadet edilecek camiler ve dini bilgileri öğretecek kitap taleplerinden oluştuğunu söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türk Devleti olarak bu konulara ciddi olarak eğildiklerini söyleyen Kemal Güran, "Burada din görevlisi yetiştirilmesi konusunda konuşmak istiyorum. Oralardan talepler geliyordu: "Bize din görevlisi yetiştirin. Mihra-bımıza imam olacak, kürsümüze vaiz olacak, bize dinî konularda rehberlik edecek, dinî sorularımıza cevap verecek insanlar yetiştirin" türünde talepler geldi. Biz Balkanlarda, Kafkaslarda ve Orta Asya'da demirperde gerisinde kalmış tüm ülkelerde eğitim faaliyetlerine destek olmaya başladık. Bu cümleden olarak; özellikle Orta Asya, Kafkaslarda ve Balkanlarda olmak

üzere ortaöğretim ve yükseköğretim seviyesinde karşılıklı işbirliği suretiyle imam-hatip liseleri seviyesinde ortaöğretim kurumları, ilahiyat fakültesi seviyesinde de yüksek öğrenim kurumları açıldı. Bulgaristan'da Sofya Yüksek İslâm Enstitüsü, Dağıstan, Afganistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan ve Kazakistan'da bir ilahiyat fakültesi açıldı.

Bu fakülteleri açarken biz, fakülteyi açtığımız ülkenin bir üniversitesiyle ve Türkiye'den mukabilinde bir üniversiteyle ve Türkiye'de yüksek öğrenimi Türk Devleti adına düzenleyen, yürüten, denetleyen bir kurum olan YÖK ile, keza Türkiye'de eğitim hizmetlerini yürütmekle görevli Milli Eğitim Bakanlığı'yla işbirliği yapmak suretiyle yürütüyoruz." dedi.

Türkmenistan'daki İlahiyat Fakültesi'nin; Aşkabat'ta bulunan Mahdumkuli Üniversitesi ile Türkiye'deki Uludağ Üniversitesi işbirliğiyle ve Uludağ Üniversitesi'nin İlahiyat Fakültesiyle, YÖK, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın işbirliği halinde açıldığını kaydeden Güran, fakültenin bu sene ilk mezunlarını verdiğini de söyledi.

Açılan ilahiyat fakültesinin sistemine göre ilk iki yılın (Hazırlık ve birinci sınıf) Türkiye'de okunduğunu, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfların da Türkmenistan'da okunduğunu söyleyen Kemal Güran, Türkmenistan'a Türkiye'den eğitim-öğretim kadrosu gönderilmek suretiyle oradaki fakülte'deki öğrencilerin iş ve ibadetlerinin de Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılandığını belirtti.

Bu yıl Türkmenistan'da düzenlenen diploma törenine katıldığını ve fakültenin ilk mezunlarının diplomalarını almalardan büyük mutluluk duyduğunu ifade eden Kemal Güran "Oradaki diploma törenine katıldım. Türkmenistan'da tesbit ettiğim sevindirici man-

zara; bu sene İlahiyat Fakültesi'nden mezun olan arkadaşların hepsi şu anda Türkmenistan Devletinin memuru olarak görevlerine başlamış bulunmaktadır.

Türkiye'nin inşaa ettiği ve Türkmenistanda bir benzeri bulunmayan Ertuğrul Gazi Camii II. İmam-Hatibi ilahiyat fakültesinden mezun bir gençtir. Ben geçtiğimiz hafta bir yatsı namazını onun arkasında kıldım. Diğer bazı mezun gençlerin de Aşkabatta ve diğer yerlerde çeşitli önemli camilere imam olarak tayin edildiklerini ve kalan kısmının da Eğitim Bakanlığı'nda öğretmen olarak görevlerine başladıklarını öğrenmiş bulunuyorum. Bunlardan 3 tanesi de Türkiye'de master ve doktora yapacaklar. Master ve doktoralarını yaptıktan sonra da Türkmenistan'a dönecekler ve mezun oldukları İlahiyat Fakültesi'nde veya üniversitenin diğer bölümlerinde öğretim görevlisi olarak görevlerine başlayacaklar." dedi.

Kemal Güran Türkiye Diyanet Vakfı'nın amacının, gelen talepler doğrultusunda Orta Asya'da Balkanlarda ve Kafkasya'da meydana gelen dini boşluğu doldurmak olduğunu belirterek, "Bizim amacımız; Türkmenistan, Azerbaycan, Kırgızistan gibi dindaşlarımızın ve ırkdaşlarımızın bulunduğu ülkelerde uzun yıllar mahrum kaldıkları dinî bilgiler boşluğunu doldurmaktır. Bu amacımıza sanıyorum 5-10 yıl içerisinde ulaşmış olacağız. Siz kendi işinizi kendiniz görecek seviyeye geldikten sonra, Anadolu tabiriyle kendi yağınızla kavrulacak noktaya geldikten sonra, bu boşluk doldurulduktan sonra, biz izin verirseniz desteğimizi çekeceğiz. Bizim vazifemiz belli bir süre için din ve ırk kardeşliği vazifesini ifa etmek olacaktır. Bunu hiçbir surette bir başka ülkenin iç işlerine karışma gibi, onları yönlendirme gibi bir anlayıştan hareket edildiği şeklinde yorumlanmamalıdır. Yorumlanmasına hiçbir şekilde gönlümüz razı olmaz. Biz tamamen talep üzerine bir kardeşlik hizmeti sunma amacı içindeyiz. Bu hizmetimizi, bu ülkelerin istediği sürece devam ettireceğiz ve arzettiğimiz gibi de fonksiyonumuz, görevimiz bittiği anda da sizi kendi işinizle, kendi vatandaşlarınızla, kendi hizmetinizle başbaşa bırakacağız." dedi.

Yusuf KALKAN

Diyanet İşleri Başkanlığı
Dış İlişkiler Dairesi Başkanı

Biz bir milletiz, iki devletiz

ifadeleriyle konuşmasına başlayan Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Yusuf Kalkan, "Bizler aynı milletin mensuplarıyız ama ayrı devletleriz; bu önemli değil. Ama bakın bugün biraradayız. Aynı duyguları, aynı hissiyatı, aynı inancı paylaşıyoruz ve aynı dertleri dert edinerek müşterek dertlerimize çözüm arıyoruz. Yıllar yılı bu hasretle yaşadık, yıllar yılı bu iştiaqla yaşadık. Cenab-ı Hak sonunda bu günleri de gösterdi. Buna hamdediyoruz, şükrediyoruz." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın özellikle yurtdışı hizmetlerini özveriyle yürüttüğünü belirten Yusuf Kalkan, "Diyanet İşleri Başkanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfımızın işbirliğiyle, özellikle Diyanet Vakfımızın yöneticilerinin Türk cumhuriyetlerine götürülen hizmetler konusunda çok büyük özveriyle çalıştıklarını yakinen biliyorum. Yaptıkları her işi büyük bir sorumluluk bilinci içerisinde yaparak, işte bu güzel tablonun oluşmasında emeklerini de gördükten sonra son derece mutlu olduklarını yüzlerinden okuyorum. Ben vakfın kuruluşundan bu ana kadar hizmeti geçen ve ahirete göçen bütün insanlara Allah'tan rahmet diliyorum, hayatta olan ve hizmet eden bütün personeline de Cenab-ı Hak sağlık sadet ve afiyet versin diyorum." dedi.

Bütün Türk dünyasını bir dünya olarak kabul eden bir millet olduğumuza işaret eden Kalkan, "Biz bütün Türk dünyasını bir dünya olarak telakki eden ve o özlemlerle yaşamış bir milletin ahfadıyız. Bir zamanlar o sözü ifa edenler belki çok sıkıntı çektiler. Ama o 'Vatan ne Türkiye'dir Türklere, ne Türkistan, Vatan müebbed

bir ülkedir Turan' ifadesini söyleyen insanlar şu anda yoklar, rahmete kavuştular ama o hayal bugün dostluk, kardeşlik, hizmet bazında gerçekleşmiştir." dedi.

Yusuf Kalkan konuşmasının sonunda bu bağların gelişmesini bahşeden Cenab-ı Hak'ka şükrederek, bu tür hizmetlerin üst boyutlara çıkması noktasında çaba gösterenlere Cenab-ı Hak'ın yardımcı olması dileğinde bulundu.

Annakuli Nurmamedov

Türkmenistan Büyükelçisi

Türkmenistan halkının uzun yıllar özlemini çektiği ve beklediği gerçeklerin ortaya çıkmasından dolayı büyük mutluluk duyduğunu belirterek sözlerine başlayan Nurmamedov öğrencilere hitaben "Yıllardır bizim hayalimizde var olan gerçekler, bugün gözlerimizin önünde cereyan ediyor. Bu beklenen ve arzu edilen gerçekler sadece bireylerin arzuları değil tüm milletin özlemiydi. Farzedin ki bir millet yüce kitabını kaybetti. Kitabını 70 sene kaybeden bir milletin ne duruma düştüğünü sizler de gördünüz, eğer içinde bu acıyı görmeyenler varsa Türkmenistan'a gidince annelerinize, babalarınıza sorun, kitapsız yaşamının nasıl bir duygu olduğunu sorun. Değerli gençler; milletimiz kitabını kaybetmişti, ama halkımız geleneklerini, törelerini, adetlerini, o yüce kitaptan öğrendiklerini gönüllerinde yaşatıyordu; bu değerleri hiçbir zaman kaybetmedi. İşte bunun içindir ki bu dönemin sona ermesiyle birlikte bu güzellikler tekrar günyüzüne kolaylıkla çıktı. Şimdi bizim amacımız bu eski zamanda olanları orada bırakarak, yeni dönemde yapacaklarımızı planlamaktır. İşte siz gençler bu güzellikleri getirecek insanlarsınız. Sizler o yüce kitabımızı öğrendiniz. O kitapta milletimizi millet yapan ruh vardır, maneviyat vardır, töreler vardır, zaten devletimizin amacı budur. Siz düşünmeyin ki sadece biz bunları öğreniyoruz. Biz devlet olarak da bu amaç doğrultusunda hareket ediyoruz. Sayın Türkmenbaşı da bu doğrultuda bir planlamayı içeren kitap çıkartıyor. Bu kitapta, törelerimiz, adetlerimiz, kültürümüz, çağdaşlığımız, dinimiz, dünyaya bakış tarzımız vardır. Gelecekte bu konularda

Annakuli Nurmamedov

neler yapmalıyız bunların hepsini yeniden ortaya çıkarıyor.” dedi.

Türkmenistan halkının mütevazı ve hoşgörülü bir halk olduğunu, savaştan, kandan daima uzak durduğunu ifade eden Nurmamedov “Değerli gençler, bizim milletimiz mütevazı ve hoşgörülü bir millettir. Onun içindir ki Yunus 13. yüzyılda “Bu dünya hiç kimseye kalmaz gelin birbirimizi sevelim” diye söylemiştir. O dönemde dünyada hiç kimse bu sözü ağzına almazken, Yunus bunu söylemiştir. Onun için biz de diyoruz ki 21 yüzyıl savaşın olmadığı, kanların akmadığı, sevginin, hoşgörünün yüzyılı olsun istiyoruz. Bizler Türkmenistan olarak tarafsız bir memleketiz. Tarafsız bir memleket derken, kimseyle ilişki kurmayacağız demiyorum. Biz savaş ve kan konusunda, gözyaşı konusunda kimseyle işbirliği içine girmeyeceğiz. Biz barıştan, kardeşlikten, hoşgörüden yana olanlarla ilişki içerisinde olacağız. Bizim milletimizin temelinde yatan işte bu duygudur. Siz gençler de bunu temin etmek için yetiştiriliyorsunuz. Siz burada öğrendiğiniz bilginizi, kültürünüzü, dininizi, vatana bağlılığınızı, vatan sevginizi, millet sevginizi milletinize aktaracaksınız, sizler bunun için yetiştiriliyorsunuz.” dedi.

Büyükelçi Annakuli Nurmamedov konuşmasının sonunda, Türkmenistan’a hizmet edenleri daima yanlarında görmekten büyük mutluluk duyduklarını ifade ederek, “Biraz önce Sayın Kemal Güran Bey biz işimizi tamamlayınca oralardan yavaş yavaş elimizi çekeceğiz dedi. Bizler Türkmenistan’a hizmet eden Türkiyeli kardeşlerimizi, siz değerli hocalarımızı daima yanımızda görmek istiyoruz. Sayın Türkmenbaşı da bunu ifade etmektedir. Sizler bizlerin yanında olun gelin sizlere yeni şehirler kuralım, bizler kardeşiz, bizler ayrı düşmeyelim ve düşmeyeceğimize de inancım tamdır.” dedi.

Konuşmalardan sonra öğrenciler tarafından şiirler ve Kur’an-ı Kerim okundu, küçük bir de skeç sunuldu.

ATAMA

Türkiye Diyanet Vakfı’nda değişik görevlerde bulunan ve 12 senedir Vakfımız hizmetlerinde üstün gayret, özveri ve başarılı çalışmalarıyla bilinen Dış İlişkiler Müdürü Recep Yıldırım, Genel Müdür Yardımcılığına atandı.

Recep YILDIRIM

TÜRKİYE

DIYANET VAKFI

GENEL MÜDÜR

YARDIMCISI

ÖZGEÇMİŞİ

15.12.1962 yılında Ankara’da doğdu. 1979 yılında Ankara Merkez İmam-Hatip Lisesi’nden ve 1987 yılında Medine İslâm Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu.

14.12.1987 tarihinde Vakfımız Hayır İşleri Müdürlüğü’nde Uzman Yardımcısı olarak göreve başlayan Recep Yıldırım, 18.08.1991 tarihinde Dış İlişkiler Müdürlüğü görevine atandı.

09.05.1999 tarihinde Vakfımız Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanan Recep Yıldırım evli ve üç çocuk babasıdır.

Sayın Recep Yıldırım’a yeni görevinde başarılar dileriz.

AFYON

Afyon Şubemiz, Afyon İl Müftülüğü ile müştereken "İnsanı İnsan Yapan Değerler" konulu bir konferans düzenledi.

Yıllarını İslâmî ilimlere ve İslâm'a hizmete adanmış değerli ilim adamı ve Afyon eski müftüsü Celal Yıldırım, konferansta sunduğu tebliğinde insanın nefsiyle, Allah'la, Peygamberle, Kur'an'la, ruhuyla, ailesiyle, devlet ve milletiyle uyum içinde olmasının şart olduğunu belirtti."

Konferansı Müteakip Celal Yıldırım'a, Afyon Müftülüğü tarafından hazırlanan Şükran Plaketi Vali Vekili Murat Tülay tarafından takdim edildi.

Konferansta bir konuşma yapan Afyon Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı M.Hakkı Özer de insanın en güzel bir şekilde yaratıldığını, insanın kendinde var olan güzelliklere sahip çıkmasıyla in-

sanların en üst mertebeye ulaşacaklarını söyledi.

Kalabalık bir topluluğun izlediği konferansa Vali Vekili Murat Tülay, daire amirleri, ilçe müftüleri ve iş adamları da iştirak etti.

Kiraz

Kiraz Şubemiz Osmanlı İmparatorluğu'nun 700. yılı münasebetiyle, Kiraz Kaymakamlığı, Kiraz Müftülüğüyle müştereken "Genel Olarak Osmanlı Medeniyeti" konulu bir panel düzenledi.

Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Mehmet Şeker, Doç.Dr. M.Akif Erkiş ve Yard.Doç.Dr. Atabey Kılıç'ın konuşmacı olarak katıldığı panelde Osmanlı Medeniyeti'nin çeşitli yönleri anlatıldı.

Halkın büyük ilgi gösterdiği panelde, tarihi gerçekler belgelerle izah edildi.

Yatağan

Vakfımız Yatağan Şubesi Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşunun 700. yılı ve İstanbul'un fethinin 546. yıl dönümü münasebetiyle bir kutlama programı düzenledi.

Yatağan ilçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Metin'in bildirdiğine göre, açılış konuşmalarını müteakip Karşıyaka Halk Eğitim Merkezi Türk Tasavvuf Musikisi konusunun verdiği konser büyük bir coşku ve ilgiyle izlendi.

Türkiye Kömür İşletmeleri Sosyal Site salonunda gerçekleştirilen geceye Yatağan Kaymakamı Mehmet Okur, Belediye Başkanı H.Haşmet Işık, Muğla Müftüsü Mustafa Yıldız, Cumhuriyet Başsavcısı, Emniyet Müdürü, Milli Eğitim Müdürü, Muğla ilçe müftüleri, özel kuruluş temsilcileri ve kalabalık bir vatandaş topluluğu iştirak etti.

Tören sonunda, Yatağan Kaymakamı Mehmet Okur'un Yatağan Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Metin'i, başarılı çalışmalarından dolayı "Takdimme" ile ödüllendirmesi izleyenler tarafından ayakta alkışlandı.

Tirebolu

Tirebolu Şubemiz ve Tirebolu Müftülüğümüz işbirliğiyle bir dizi etkinlikler düzenlendi.

Sosyal, kültürel, dinî ve ilmî konularda gerçekleştirdiği faaliyetlerle Tireboluluların sevgi ve takdiline mazhar olan Tirebolu Şubemiz, geçtiğimiz aylarda Prof.Dr. Hüseyin Peker, Prof.Dr. İshak Yazıcı, Doç.Dr. Mehmet Okuyan ve Dr. Mustafa Ünver'in katıldıkları çeşitli konferanslar düzenledi.

Geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin uyuturucu konusunda bilgilendirilmesi ve uyuturucunun gerek fertlere ve gerekse topluma verdiği zararları anlatmak üzere ilçede eğitim veren değişik liselerde konferanslar düzenleyen şubemiz bu hizmetleriyle Milli Eğitim camiasının takdirini kazandı.

İstiklal Marşımızın T.B.M.M.'de Milli Marş olarak kabul edilşinin yıldönümü münasebetiyle de "İstiklal Marşı ve Akif" konulu bir konferans düzenlendi. Vatandaşlarımızın yoğun ilgi gösterdiği konferansa konuşmacı olarak Emekli Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Hamdi Mert katıldı.

Mehmet Erdoğan

Bir Mücadele Adamı Portresi:

PEYAMİ SAFA

Beşir Ayvazoğlu'nun Peyami Safa'yla ilgili bir biyografi denemesi yayınlandı. Türünün Türkçe'deki en güzel örneklerinden biri olan kitapta eksiksiz bir Peyami Safa portresi çiziliyor. Peyami Safa'nın düşünceleri, çelişkileri, kavgaları, hayat mücadelesi, önemlisi romanlarının arka plânındaki atmosfer mümkün ölçüde olduğu gibi yansıtılmaya çalışılıyor. Yazar, tarihe mal olmuş tartışmaları taraf tutmaksızın irdeliyor.

Kitabı okurken iki konu ilgimi çekti; değinme ihtiyacı duyuyorum. Biri kahveler. Türk düşünce ve siyasî hayatında kahvelerin önemi incelenmeye değer bir konu. Bugün için nitelik değiştiren ve yozlaşan bu mekânlar geçmişte çok önemli fonksiyonlar icra etmiş; birer mektep, birer fikir merkezi görevi görmüşler. Kahvelerin bu özelliği kimi zaman bazı evlerde de görülmüş. Önemli toplantılar ve fikrî münakaşalar, gazete ve dergi çıkarma plânları hep bu mekânlarda gerçekleştirilmiş.

Beşir Ayvazoğlu, Peyami Safa'nın devam ettiği kahveleri anlatırken dönemin bu anlamdaki kahve ve ev olgusuna, müdahimlerini bir araya getiren tarihî gerçekliğe vurgu yapıyor:

"Tek Parti devrinde söylenmesi tehlikeli olan fikirler, birbirlerine güvenen insanların biraraya geldikleri kahve ve ev sohbetlerinde seslendirilmiştir. Unutulmaması istenen gerçekler, bu sohbetlerde, emin ve ağız sıkı insanlara emanet edilmiş, gelecekle ilgili projeler yine bu sohbetlerde şekillendirilmiştir. Osmanlıdan Cumhuriyete intikal eden ve sessizliğe gömülen muhalif aydınlar, ağır baskı yüzünden yazılı belge bırakmamak için özel bir gayret göstermiş, hatıralarını yazarken bile kendi kendilerine sansür uygulamışlar, ancak sohbetlerde çok güvendikleri insanlara bildiklerini anlatmışlardır."

İşte yakın tarih üzerindeki sır perdesini kaldıramayışımızın gerçek sebeplerinden biri! Hatıralara bile birinci elden sansür uygulandıktan sonra, kim bu kahve ve ev sohbetlerini tarihe intikal ettirebilecek?

Peyami'yi okurken uzun uzun bunu düşündüm.

İkinci konu müstehcenlik. Bu çerçevede

beden ve ruh çıplaklığı üzerinde ilginç bir yazısı var. Geliştirdiği mantık, varmak istediği sonuç tartışılırsa da, farklı bir yaklaşım sergilemesi açısından dikkate değer:

"Çıplaklık bedenın samimiliği, samimilik ruhun çıplaklığıdır.

Beden anadan doğma soyunabilir, ruh bunu yapamaz. Kendinden de gizli köşeleri vardır.

İtiraf, ki ruhun soyunmasıdır, çok defa bedenın soyunmasından daha utandırıcıdır.

Şiirde semboller ruha giydirilmiş elbiselerdir.

Az kusurlu ruhlar itiraftan az utanırlar.

Samimilik güzel ruhların soyunmasıdır. Çirkin ruhlar bundan kaçarlar.

Samimilik, bir dereceye kadar mümkündür. Ondan ötesi kendimize karşı da imkânsızdır.

Samimiliğin son derecesi hayasızlıktır.

Hayvan kadar samimi, çünkü hayasız olmayız.

Gizli bazı temayülleriyle ruhumuzun utanıp şuurumuzdan kaçması ahlâkın temelidir. Utanmak ahlâkın temelidir."

Peyami Safa'nın müstehcenlikle ilgili düşüncelerinde zaman zaman ahlâkî kaygılar sebebiyle bazı değişiklikler olsa da temel bakış açısı hiçbir zaman değişmez. Konuyu *Yalnızız* romanında bütün nüanslarıyla ele alır. Tecrübeleriyle muhayyilesi arasında aforizmalarla dolu bir dünya kurar. Bunu, onun problemli evlilik hayatı ve fiziksel-çevresel yapısıyla Paris'te yaşayıp gördüklerinin çatışmasından doğan bir yansıma olarak düşünebiliriz. Sonuçta tatmin olmamış bir ruhun arayışlarıyla karşı karşıyayız.

Peyami Safa'nın önemli tarafı, duygu ile düşünceleri arasında bir uçurumun olmamasıdır. Duygularını bastırmamış, onları uygun zeminlerde ifade etme imkânı aramıştır.

Beşir Ayvazoğlu çalışmasıyla Peyami Safa'nın şahsında bir döneme ışık tutuyor. *Peyami*'de bir gazetecinin portresi, bir romancının dünyası değil, bir yakın tarih perdesi aralanıyor.

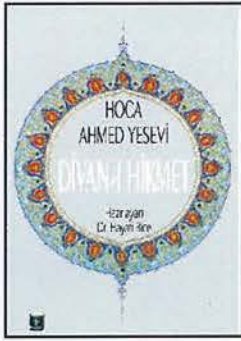
-Beşir Ayvazoğlu, *Peyami/Hayatı Sanatı Felsefesi Dramı*, Ötügen Neşriyat, 1998. Peyami Safa'ya ait metinleri buradan iktibas ettim.

Resim :
Miyyase Arslan

YAYINLARIMIZ

Divanı Hikmet

Hoca Ahmed Yesevi
237 s., I. hamur

Dr. Hayati Bice tarafından hazırlanan kitapta, büyük Türk mutasavvıfı Hoca Ahmed Yesevi'nin dilinden bize kadar ulaşmış hikmetli sözlerinin içinde sakladığı ışıkla, huzmeleri her bir hikmetin sınırları arasında süzülerek ruh dünyamızı nasıl aydınlatmış işlenmiştir.

Üsküp'ten Kosova'ya

Yavuz Bülent BAKİLER

204 s., I. hamur

Balkanların tarihi trajedisini gözlemlere dayalı bir anlatımla ele alan bir çalışma.

Türkler

H.A. Munro Butler JOHNSTONE

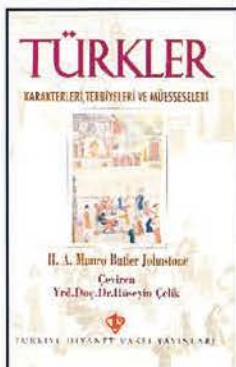
Çev: Yrd.Doç.Dr. Hüseyin ÇELİK

92 s., I. hamur

Türk ve müslüman dostu

İngiliz Butler Johnstone'un

Türklerin karakterleri, terbiyeleri ve müesseseleri üzerine yazdığı kitabın tercümesi.

Nasrettin Hoca

Osman Çelik • TDV Yayınları Ankara 1999, 410 Sayfa

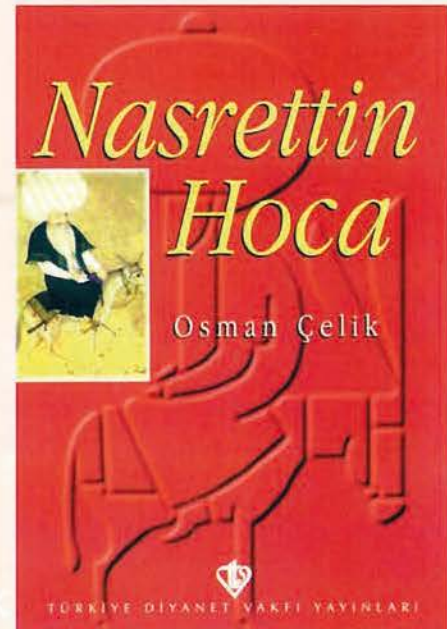
Nasrettin Hoca hakkında araştırma yapanlar, O'nun 1208-1284 yılları arasında yaşamış olabileceğini tahmin etmişlerdir. Osman Çelik, bu varsayımdan hareket ederek, Merhum Hoca'nın yaşadığı çağda meydana gelen olayları ve hayat hikâyesini yazmıştır.

Bu eser, Hoca ile ilgili kesin doğruları ortaya koyan bir araştırma ürünü değildir. Günümüze kadar edinilen bilgiler değerlendirilerek O'na ulaşılmaya çalışılmıştır.

Nasrettin Hoca; çağdaşı Mevlana Celâleddin-i Rumî, Hacı Bektaş-i Veli, Ahî Evran ve Yunus Emre gibi geçmişin sisli atmosferi içinde kalmıştır. Hayatını aydınlatacak belgeler az olduğu gibi, yoruma muhtaçtırlar.

Nasrettin Hoca, bir araştırmacımızın yazdığı gibi; doğmadan önce, çağında ve öldükten sonra yaşamıştır. Daha doğrusu yaşatılmıştır. O'na yakıştırılan fıkralarla günümüze kadar getirilmiştir. Neredeyse modern araçlarla seyahat edebilecek bir düzeye ulaştırılmıştır.

Osman Çelik, kendisine mantıklı gelen bilgilerin ışığında yola çıkmış, Nasrettin Hoca'nın hayat hikâyesini özetlemiştir. Bunu yaparken okuyucunun hoşgörüsüne sığınmıştır.

KOCATEPE DERSHANESİ

2000 'LERİN ÇİZGİSİ

24 saat ders

öğrencilerimizden ilk 12 kişiye öğretimi boyunca karşılıksız burs
tam 4 sayfalık konu analizli sınav sonuç belgesi
sonuç belgesinin değerlendirmesine bağlı olarak özel etütler

GELECEĞE UZANAN EL

BİLGİ VE BİLİNÇ

HAYATINIZIN DÖNÜM NOKTASI

TAZE BİR FİLİZ İÇİN, YAĞMUR DAMLASI

2000'LERİN ÇİZGİSİ

ARTIK KOCATEPE VAR

KOCATEPE İLE ZİRVEYE ULAŞMAK VAR

SİZİN İÇİN SİZE ÖZEL

KOCATEPE DERSHANESİ

ATATÜRK BULVARI NO: 53 KAT : 6-7-8-9

TEL: 430 23 58 - 430 23 59